

Voortgangsrapportage Outlaw Motorcycle Gangs 2019

Landelijk Strategisch Overleg integrale aanpak OMG's

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2	
Samenvatting	3	
1	Algemeen beeld	5
2	Aanpak ondermijnende criminele structuren	8
2.1	Strafbare feiten gepleegd in georganiseerd verband	8
2.2	Strafbare feiten gepleegd door individuele leden	12
2.3	Het verbieden van criminele clubs	14
2.3.1	Ontwikkelingen procedures civielrechtelijke verboden	14
2.3.2	Handhaving en effect van de civielrechtelijke verboden	16
2.3.3	Initiatiefwetsvoorstel bestuursrechtelijk verbod	18
3	Integraal afpakken	20
3.1	Fiscaalrechtelijke maatregelen	20
3.2	Administratieplicht	23
4	Integere publieke ruimte	24
4.1	Handhaven op clublocaties	24
4.2	Handhaven op evenementen en ride outs	25
4.3	Overige bestuurlijke acties	26
4.4	Particuliere beveiligingsorganisaties	26
5	Weerbare overheid	28
5.1	Ondersteuning lokaal bestuur	28
5.2	Ondersteuning integrale aanpak	28
5.3	Bedreiging en intimidatie	28
5.4	Leden van OMG's in overheidsdienst	29
6	Internationale aanpak	31
6.1	Benelux samenwerking	31
6.2	Bilaterale samenwerking	31
6.3	Kennisdeling	31
Bijlage: de integrale aanpak van OMG's	32	

Samenvatting

Deze Voortgangsrapportage doet verslag van de gezamenlijke inspanningen in 2019 ten behoeve van de integrale aanpak van Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's). Gemeenten, politie, Openbaar Ministerie (OM), Belastingdienst (waaronder FIOD) en Koninklijke Marechaussee dragen bij aan deze aanpak die in 2012 is gestart. Deze rapportage gaat in op de trends, ontwikkelingen en resultaten van 2019.

1. Trends en ontwikkelingen: toegenomen complexiteit

Trends uit voorgaande jaren zetten verder door en zorgen ervoor dat de complexiteit van de OMG-problematiek verder toeneemt. Er is sprake van een verdere toename van de expansie richting het buitenland. Van oorsprong Nederlandse clubs zijn in steeds meer landen actief. Daarnaast blijven de bendes veel in beweging; het OMG-landschap is meer fluïde. Er ontstaan nieuwe motorbendes en de scheidslijn met bijvoorbeeld criminele jeugdgroepen wordt steeds kleiner. Ook laten criminele motorbendes zich minder in de openbare ruimte zien. Het gevaar voor de openbare orde is daardoor afgenomen, maar zeker niet geweken.

Het aantal leden in beeld is ten opzichte van voorgaande jaren iets afgenomen. Dit hangt samen met de hierboven genoemde ontwikkelingen: de bendes zijn veel in beweging en minder zichtbaar aanwezig in de openbare ruimte.

2. Belang van de aanpak blijft groot

Ondanks de afname van het aantal leden in beeld en de verminderde zichtbaarheid in de openbare ruimte is de problematiek niet minder geworden. Dat blijkt ook uit voorbeelden van incidenten in de openbare ruimte, zoals het plaatsen van handgranaten of steekpartijen. Ook is een aanzienlijk aantal van de leden in beeld betrokken bij zware criminaliteit. In veel categorieën delictsoorten is een stijging te zien van het absolute aantal misdrijven. Ook het aantal opgelegde vrijheidsstraffen ligt hoger.

Het belang van een integrale aanpak met een focus op deze criminele motorbendes blijft daarom groot. Een goede informatiepositie is daarbij onmisbaar. Investering en inspanning zijn nodig om deze positie op peil te houden, zeker omdat de motorbendes zich minder in de openbare ruimte laten zien.

Het instellen van de mogelijkheid van een bestuursrechtelijk verbod op criminele motorbendes kan de aanpak helpen om doortastender op te treden. De onmiddellijke inwerkingtreding helpt de partners in de integrale aanpak om bij een dergelijk verbod ook direct strafrechtelijk op te kunnen treden.

3. Stevige resultaten in 2019

Ten behoeve van de integrale aanpak hebben de betrokken overheidsdiensten ook in 2019 een stevige inzet geleverd.

Naar aanleiding van eerder ingediende verzoekschriften van het OM werden Hells Angels MC en No Surrender MC in eerste aanleg verboden verklaard. Daarnaast deed het Gerechtshof in juni 2019 uitspraak in het hoger beroep in de zaak tegen Satudarah MC.

De uitspraken bevestigen de criminele aard van OMG's. Het zijn geen gewone motorclubs waar motorrijden voorop staat, maar organisaties die zich bezighouden met ondermijnende en ernstige criminele activiteiten.

Het OM diende in 2019 een verzoekschrift in ten aanzien van het verboden laten verklaren van Caloh Wagoh Main Triad MC. Daarnaast werd cassatie ingediend naar aanleiding van de uitspraak van het Gerechtshof in de civiele procedure Bandidos MC.

Leiders en sleutelfiguren van een aantal grotere criminele of zeer gewelddadige motorbendes zijn in 2019 aangehouden. Daarnaast is een aantal van de in voorgaande jaren aangehouden leiders het afgelopen jaar in eerste aanleg vervolgd en/of veroordeeld.

Fiscaal is er € 43.000 geïnd en/of verrekend en voor € 2.182.000 beslag gelegd. Daarmee wordt de stijgende trend van afgelopen jaren voortgezet.

De bestuurlijke aanpak resulteerde in het (al dan niet tijdelijk) sluiten van vijftien clublocaties (inclusief twee sluitingen op grond van de civiele verboden). Dat betroffen óók sluitingen van lokale/regionale supportclubs en brotherhoods, die gelieerd zijn aan de criminele motorbendes. Tevens is in zes gevallen de vestiging van een clublocatie geweerd. Ten behoeve van de handhaving op clublocaties, evenementen en ride-outs van OMG's worden verschillende bestuurlijke instrumenten ingezet. Stopgesprekken zijn een effectief middel, maar ook het opleggen van bestuursdwang of een last onder dwangsom, uitvoeren van controles, instellen van cameratoezicht of het opleggen van een gebiedsverbod worden ingezet.

Ten behoeve van de handhaving van de civiele verboden hebben verschillende gemeenten hun Algemene plaatselijke verordening (APV) aangepast. In deze APV's is expliciet opgenomen dat uiterlijke kenmerken van verboden organisaties niet zijn toegestaan in de openbare ruimte. Tevens zijn twee clublocaties gesloten, waarbij de uitspraken in civiele verbodsprocedures dienden als onderbouwing. De voorlopige voorzieningenrechter heeft deze sluitingen in stand gehouden.

Tot slot

De integrale aanpak heeft effect. Criminele motorbendes zijn minder nadrukkelijk aanwezig in de openbare ruimte. Dat is een succes van de aanpak. Bovendien blijft het aantal criminele activiteiten stabiel; ook dat is een positief effect. Het voortzetten van de aanpak blijft wel nodig omdat de bendes zich nog altijd bezighouden met ernstige criminele en ondermijnende activiteiten.

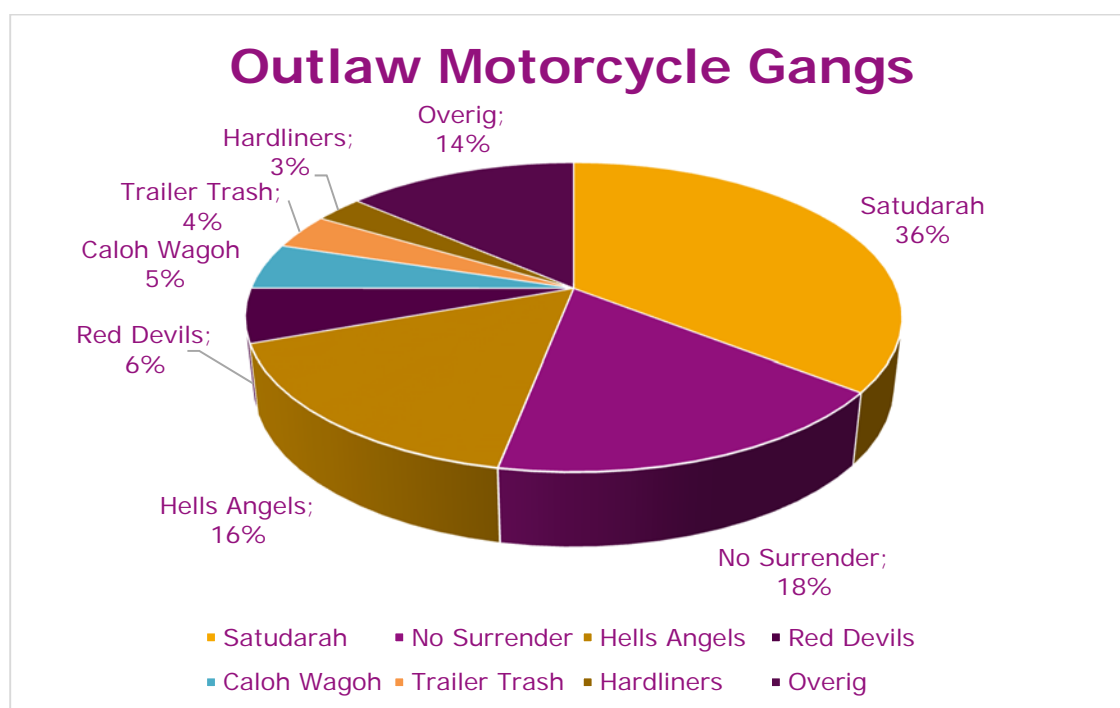
1 Algemeen beeld

Aantal leden in beeld: lichte daling

Het aantal leden dat de politie landelijk in beeld heeft, is gedaald naar ongeveer 1950. Satudarah MC blijft met bijna 730 leden de grootste motorbende in Nederland. Daarna volgen de No Surrender MC en Hells Angels MC met respectievelijk 350 en ruim 330 leden. Van Satudarah MC en No Surrender MC zijn minder leden in beeld ten opzichte van 2018. Enerzijds zijn deze bendes minder zichtbaar in de publieke ruimte, anderzijds zijn er concrete signalen van leden die uit hun bende zijn gestapt. De enorme dynamiek in het OMG-landschap maakt dat de ledenaantallen constant veranderen. Zo is de nieuwe bende de Hardliners MC in beeld gekomen en een aantal clubs zijn uit beeld verdwenen.

2016	2017	2018	2019
1940	1980	2130	1950

De verhouding tussen de clubs wordt in de onderstaande diagram weergegeven.¹

Complexe problematiek

De kleine afname van het aantal leden in beeld betekent niet dat de OMG-problematiek is afgenomen. OMG's en OMG-leden zijn nog altijd veel in beeld in strafrechtelijke onderzoeken. Hier gaat hoofdstuk 2 verder op in.

De clubs zijn minder zichtbaar. Om een goede informatiepositie te houden zijn grote investeringen en inspanningen van de partners binnen de integrale aanpak nodig. De problematiek blijft complex.

¹ In de categorie 'Overig' vallen leden van onder andere Black Sheep MC, Demons MC, Rebelcrew MC, Veterans MC en Trailer Trash Maro Djipen die zijn waargenomen. Black Sheep MC is met ruim 80 leden de grootste club in de categorie 'Overig'.

Trends die we ook in voorgaande jaren constateerden zetten zich in 2019 verder door. Deze zijn illustratief voor de toegenomen complexiteit van de problematiek:

- Expansie naar het buitenland.
- Clubs bewegen/zijn fluide.
- Minder zichtbaarheid in het publieke domein.

Hierna wordt verder ingegaan op deze drie trends.

I. Expansie naar het buitenland

De expansie van Satudarah MC en No Surrender MC naar het buitenland laat zien dat de bendes volop in beweging zijn. Ten opzichte van voorgaande jaren is deze expansie verder toegenomen. We zien uitbreiding naar Scandinavië, de Balkan maar ook naar Zuid-Afrika. Satudarah MC is daarnaast zeer actief in Spanje. Ondanks de afgenomen zichtbaarheid in Nederland zijn de bendes internationaal niet minder actief geworden. Voor de partners uit de integrale aanpak is het buitenland daarom ook een belangrijke informatiebron.

II. Clubs bewegen en zijn fluide

De nieuwe bende Hardliners MC is een goed voorbeeld van de dynamiek en het verloop tussen clubs. De bende bestaat uit diverse oud-leden van – soms zelfs verboden – bendes. Deze OMG provoceert richting zowel de overheid als andere OMG's (er is sprake van rivaliteit) en heeft dan ook de stevige aandacht van de samenwerkende overheidspartners.

De scheidslijn tussen nieuwe clubs/OMG's en jongeren uit overlast gevende en criminele jeugdgroepen wordt steeds kleiner. OMG's maken gebruik van deze groepen bij het uitvoeren van hun criminele activiteiten. De nieuwe netwerksamenleving maakt nieuwe (gelegenheids-)coalities mogelijk. Een aantal OMG's heeft nauwe banden met bepaalde muziekscenes. De muziek en nieuwe media worden gebruikt om zich te etaleren; ook kan het een nieuwe manier zijn om aanwas te bereiken.

III. Clubs zijn minder zichtbaar in het publieke domein

In 2019 waren de OMG's minder zichtbaar in het publieke domein. Ondanks de verminderde zichtbaarheid zijn de leden nog veelvuldig betrokken bij ondermijnende criminaliteit (zie ook hoofdstuk 2).

Het gevaar voor de openbare orde is minder, maar niet geweken. Een voorbeeld is een steekpartij langs de snelweg bij Tiel. Ook onderstaand nieuwsartikel laat zien dat in de openbare ruimte de nodige incidenten plaatsvinden.

Advocaat: handgranaten gerichte actie tegen Bandidos

De handgranaten die zijn gevonden in het Limburgse Holtum en Echt lagen in de buurt van woningen van leden van de Bandidos. In Holtum woont de zoon van Bandidos-oprichter Harrie Ramakers. In Echt Bandidos-lid André W., aldus De Limburger.

Politieaan

Zowel deze André W. als Jeremy Ramakers komen voor het grote Bandidos-onderzoek van justitie. De advocaat van André W. laat aan de krant weten dat die niets weet van een granaat in zijn tuin: 'Hij heeft wel gehoord dat er iets is gevonden op het perceel van zijn buurman. Een politieaan nota bene. Dat is heel naar voor die man.'

Vechtpartij

Jeremy en Harrie Ramakers, en André W., waren betrokken bij de grote vechtpartij van mei 2015 bij de Dug-Out in Sittard, tussen Red Devils, gelieerd aan de Hells Angels en Bandidos. Naar de achtergrond van het plaatsen van de handgranaten doet de politie nog onderzoek. Leon van Kleef, de advocaat van Jeremy Ramakers, spreekt van een gerichte actie tegen de Bandidos.²

² Crimesite, 24 april 2019.

Specifieke aanpak gericht op de doelgroep

Het LSO constateert dat de OMG-problematiek wordt opgenomen als onderdeel van de algemene ondermijningsaanpak. Vanwege de doorontwikkeling van de vorming, samenstelling en criminaliteit van OMG's en de grote meerwaarde van de gerichte aanpak en kennis van de OMG's is dat niet voldoende. Het organiserend vermogen en de criminele structuren van deze bendes worden daarmee onderschat. Een specifieke en doelgerichte aanpak blijft noodzakelijk en daarom is – ook nu een aantal bendes verboden is – investeren in een goede informatiepositie, onderzoeken naar OMG's en OMG-leden van groot belang. Datzelfde geldt voor een doortastende en integrale handhaving.

2 Aanpak ondermijnende criminele structuren

Om het organiserend vermogen van OMG's te verstoren is ook in 2019 weer fors ingezet op de aanpak van criminele structuren. Dat lukt het beste door de aandacht te richten op de 'leidende' afdelingen en/of de sleutelfiguren van OMG's. Daarnaast steken de partners in de integrale aanpak veel energie in het verbieden van de criminele motorbendes.

De verantwoording in dit hoofdstuk is gebaseerd op cijfers vanuit de systemen van het Openbaar Ministerie (OM). Bij het OM zijn de cijfers bekend tot en met het einde van het proces in de opsporing en vervolging. Deze cijfers geven derhalve inzicht in de uiteindelijke afdoening van de verdenking en vervolging van de strafbare feiten. Of een zaak eindigt in een veroordeling, vrijspraak of sepot geeft uiteindelijk het meest zuivere beeld over de betrokkenheid van OMG-leden bij strafbare feiten. Bij de strafrechtelijke onderzoeken wordt onderscheid gemaakt tussen onderzoeken naar strafbare feiten gepleegd in georganiseerd verband en strafbare feiten gepleegd door individuele leden.

2.1 Strafbare feiten gepleegd in georganiseerd verband

Een van de pijlers in de integrale strategie betreft de focus op leidende afdelingen en/of sleutelfiguren van OMG's. Ook in deze pijler is in 2019 fors geïnvesteerd. Een complicerende factor hierbij is en blijft – ondanks de versplintering en dynamiek binnen de OMG's – een aantal van de overeenkomende kenmerken van de clubs. Dit betreft onder andere de gesloten clubcultuur, de sterk heersende zwijgplicht, angst voor vergeldingsmaatregelen van de club en de afscherming van activiteiten van de club. Door middel van het gebruik van onder andere PGP (Pretty Good Privacy)-technieken en versleuteling wordt de communicatie afgeschermd. Hierdoor kennen veel van de strafrechtelijke onderzoeken een lange doorlooptijd. Dat geldt zelfs ook bij de nieuwe clubs die minder onder de radar blijven. Een deel van de strafbare feiten van deze clubs springt weliswaar meer in het oog, maar ook deze verdachten en/of getuigen leggen vrijwel geen bekende en/of belastende verklaringen af. Het vergaren van het bewijs rond de netwerkstructuren achter deze criminaliteit vraagt om intensief onderzoek.

In algemene zin kan ook nog het volgende worden opgemerkt. Gelet op de zeer dominante aanwezigheid van OMG-leden binnen de productie van en handel in drugs, de hiermee samenhangende opbouw van crimineel vermogen en het eruit voortkomende excessieve geweld, levert de bestrijding van onder meer OMG's een directe bijdrage aan het terugdringen van misdaadondernemingen die zich hiermee bezighouden.

In 2019 zijn wederom leiders en sleutelfiguren van een aantal grotere criminele – en vaak ook zeer gewelddadige motorbendes – aangehouden, zoals van Caloh Wagoh Main Triad MC en Hells Angels MC.

Ook is een aantal van de in voorgaande jaren aangehouden leiders in 2019 in eerste aanleg vervolgd en/of veroordeeld.

Caloh Wagoh Main Triad MC

In de rapportage van 2018 werd stilgestaan bij het onderzoek naar de criminele activiteiten van de (destijds) nieuwe criminele motorbende Caloh Wagoh Main Triad MC. Een van die onderzoeken, het onderzoek Eris, draait om de oprichter van de club. In dit onderzoek is duidelijk geworden dat leden van de club zich bezighouden met professionele moord op bestelling. De belangrijkste verdenkingen die thans op zitting worden behandeld zien op liquidaties (5) en pogingen (3) daartoe. Dit aantal kan nog toenemen, omdat het onderzoek nog steeds doorloopt.

Hells Angels MC

Het jaar 2019 was ook belangrijk voor het onderzoek naar internationale harddrugshandel waarbij een aantal verdachten lid zijn van Hells Angels MC en Red Devils MC. Bij het onderzoek is een criminele burgerinfiltrant ingezet als bijzonder opsporingsmiddel.

Tussen september 2018 en april 2019 zijn door middel van vijf pseudokopen, verdovende middelen aangekocht bij de verdachten. Deze drugs – hoofdzakelijk amfetamine en een kleine hoeveelheid cocaïne – was bestemd voor Engeland en Ierland maar is door de recherche in beslag genomen. De drugslijnen die in beeld zijn gekomen liepen vanuit Friesland naar Finland en Engeland/Ierland. Op 2 maart 2020 is een transport van 86 pakketten amfetamine onderschept.

Bendeleden Hells Angels opgepakt na vondst 100 kilo amfetamine: 'Waarde van 700.000 euro'

In een groot onderzoek naar internationale drugshandel en witwassen zijn vandaag twee leden van de door justitie verboden motorbende Hells Angels opgepakt. Dat laat het Openbaar Ministerie weten. Ook is een lid van motorclub Red Devils in Leeuwarden aangehouden.

De arrestaties volgden nadat een flinke partij harddrugs werd aangetroffen. De lading drugs was onderweg naar Finland en werd voor de grens met Duitsland onderschept. Het gaat om ongeveer honderd kilo amfetamine met een geschatte straatwaarde van 700.000 euro.³

Tijdens het onderzoek is ook zicht gekregen op voorbereidingen van een transport van 300 kilo cocaïne van Zuid-Amerika naar Australië. In maart 2020 is ook nog een amfetamine-transport onderschept en vonden meerdere arrestaties plaats.

Een van de verdachten is lid van de Harlinger Hells Angels MC, een andere verdachte is een Finse Hells Angel. Ook zijn twee leden van de Leeuwarder Red Devils MC aangehouden. Dit is een supportclub van de Harlinger Hells Angels MC.

Zij worden verdacht van onder meer betrokkenheid bij (voorbereidingshandelingen voor de) internationale harddrugshandel, witwassen, deelname aan een criminele organisatie en wapenbezit. Diverse panden op meer dan tien locaties in Friesland zijn doorzocht. Hierbij is beslag gelegd op vijf vuurwapens met munitie, boksbeugels en pepperspray. Een aantal wapens werd gevonden in een plastic tonnetje onder de grond. Ook zijn zestien blokken hasj, 300 hennepplanten, kleinere handelsvoorraden speed en cocaïne en gebruikershoeveelheden cocaïne, ghb en xtc aangetroffen. Verder vond de politie versnijdingsmiddelen die gebruikt worden bij de drugsproductie. Tot nog toe is beslag gelegd op een woning met een WOZ-waarde van ongeveer 350.000 euro, enkele horloges die nog getaxeerd moeten worden en drie voertuigen waaronder een BMW met een waarde van ongeveer 100.000 euro. Op diverse locaties is in totaal zo'n 100.000 contant geld aangetroffen, hoofdzakelijk euro's en ook Noorse en Deense kronen.

³ Algemeen Dagblad, 2 maart 2020.

No Surrender MC

Veroordelingen voor afpersing van voormalig No Surrender-lid

De rechtbank Noord-Nederland heeft vier mannen en een vrouw veroordeeld tot gevangenisstraffen van vier tot bijna zes jaar voor hun rol bij de afpersing van een voormalig lid van No Surrender. Het slachtoffer was eerder met een zogenaamde bad standing uit de motorclub gezet.

Ontvoerd, mishandeld en achtergelaten

De rechtbank acht bewezen dat hij op de avond van 7 november 2016 naar de woning van de vrouw in Eelde is gelokt, waar hij fors mishandeld is door leden van No Surrender, waaronder de vier mannen die de rechtbank nu heeft veroordeeld. Het slachtoffer is daarna meegevoerd in een busje naar een parkeerplaats bij zwembad De Papiermolen in Groningen, waar zijn zoon losgeld, vermoedelijk in de vorm van een grote hoeveelheid hennep, heeft moeten betalen. Het slachtoffer is daarna weer meegenomen en uiteindelijk later die nacht in zijn ondergoed in een bos bij Glimmen vrijgelaten.

Tweede afpersing

Eén van de mannen is ook veroordeeld voor zijn aandeel in de maandenlange afpersing van een ander voormalig No Surrender-lid. Dit slachtoffer is ook mishandeld en bedreigd en moest geld aan deze verdachte afstaan.

Kritiek op het politieonderzoek

De advocaten van de verdachten hebben veel kritiek geuit op het politieonderzoek. De kritiek richtte zich vooral op de gebrekkige manier waarop de verklaringen van de slachtoffers door de politie zijn vastgelegd. De rechtbank is het met een groot deel van deze kritiek eens. De verklaringen die de slachtoffers bij de politie hebben afgelegd, zijn om die reden door de rechtbank van het bewijs uitgesloten. Beide slachtoffers hebben hun verhaal echter ook bij de rechter-commissaris gedaan, in het bijzijn van de advocaten van de verdachten, die hen ook vragen hebben kunnen stellen. Deze verklaringen zijn volgens de rechtbank wel bruikbaar.

Vrijspraak

Twee verdachten zijn vrijgesproken. De rechtbank vindt niet bewezen dat zij betrokken zijn geweest bij de afpersingen.

Straf

De rechtbank heeft overwogen dat bij dit soort gewelddadige afpersingen alleen een forse gevangenisstraf past. Aan de veroordeelden zijn daarom gevangenisstraffen van vier tot bijna zes jaar opgelegd, waarbij de hoogste straf is uitgedeeld aan de man die bij beide afpersingen betrokken is geweest. Daarnaast zijn contactverboden opgelegd en heeft de rechtbank bepaald dat aan het slachtoffer van de afpersing in Eelde een schadevergoeding van € 10.000 moet worden betaald.⁴

Hardliners MC

De opkomst van de Hardliners heeft reeds gezorgd voor een aantal incidenten in de openbare ruimte en het starten van diverse strafrechtelijke onderzoeken.

Politie arresteert vijf leden van MC Hardliners

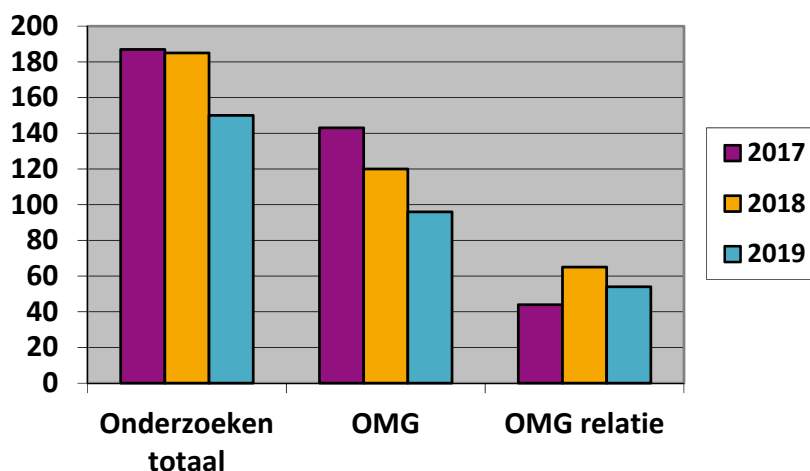
Haarlemse burgemeester Wienen wil logo nieuwe motorclub Hardliners verbieden

⁴<https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Rechtbanken/Rechtbank-Noord-Nederland/Nieuws/Paginas/Veroordelingen-voor-afpersing-van-voormalig-No-Surrender-lid.aspx>

Cijfers

In 2019 waren er in de categorie strafbare feiten gepleegd in georganiseerd verband in totaal 150 lopende unieke onderzoeken die een link hadden met een OMG of enkele OMG-leden. Van dit totaal betrof het in 96 gevallen een onderzoek naar een OMG. Satudarah MC, No Surrender MC, Caloh Wagoh Main Triad MC, Hells Angels MC en Bandidos MC kwamen het meest in deze onderzoeken voor.

Daarnaast was er 54 keer sprake van een onderzoek naar een ander georganiseerd verband. Dit betrof een onderzoek naar een criminele organisatie waarbij een of meerdere OMG-leden betrokken waren.

Het totale aantal strafrechtelijke onderzoeken is de afgelopen jaren afgenomen (zie bovenstaand diagram). Deze cijfers komen overeen met het beeld dat te zien is: de integrale aanpak werpt in positieve zin zijn vruchten af. De zichtbaarheid van de OMG's en OMG-leden in de openbare ruimte is afgenomen. Neveneffect daarvan is echter ook dat het lastiger is de informatiepositie optimaal te houden en – ten behoeve van de start van onderzoeken - signalen voor verdenking van criminele activiteiten te genereren. Het is een misvatting dat de civiele verboden ervoor zorgen dat de gepleegde criminaliteit verdwijnt. In 2019 zijn er minder onderzoeken gedaan naar een OMG, maar is het aantal onderzoeken met betrokken OMG-leden juist weer toegenomen ten opzichte van 2017. Ook dit past in het beschreven beeld en de ontwikkelingen in het OMG landschap. Enerzijds de versnippering in combinatie met de gesloten cultuur, die het lastig maken de club gericht als geheel en als criminele organisatie aan te pakken en anderzijds de onderzoeken naar andere georganiseerde verbanden, waarin die OMG leden juist weer meer voor komen.

Er zijn in 2019 in totaal 22 onderzoeken gestart en 46 onderzoeken afgedaan ten aanzien van strafbare feiten gepleegd in georganiseerd verband. In die 46 afgeronde onderzoeken is bij 31 verdachten een vrijheidsstraf opgelegd variërend van zestien dagen tot zestien jaar. Er is elf keer een taakstraf opgelegd, van 70 tot 240 uur en twaalf keer een geldboete/transactie voor bedragen van € 1.000 tot € 200.000. Daarnaast zijn er negen ontnemingsvorderingen toegewezen voor bedragen van € 3.000 tot € 3.083.790 (totaal € 3.371.392). In totaal is een geldbedrag van € 29.835 in beslag genomen.

Met name in het aantal ontnemingsvorderingen en de hoogte ervan zit een grote toename ten opzichte van 2018 (dat jaar is één vordering toegewezen voor een bedrag van € 2.380). Daar staat tegenover dat de hoogte van het totaal in beslag genomen geld lager ligt.

OM wil bijna miljoen euro afpakken van voormalig lid Hells Angels

Het Openbaar Ministerie (OM) wil 925.000 euro afpakken van voormalig lid van de Hells Angels Harrie S., die tussen 2005 en 2011 een vermogen verdiend zou hebben met zijn criminele activiteiten. De 61-jarige Amsterdammer is eerder veroordeeld voor witwassen.

S. heeft ruim 1 miljoen euro uitgegeven, maar kan geen verklaring geven over hoe hij aan dat geld komt. Dit schetste de officier van justitie donderdag bij de rechtbank in Rotterdam.

Het OM zegt "een kleine korting toe te passen", omdat het gaat om verdiensten van langere tijd geleden.

"Onderzoek aan zijn zeer beperkt aanwezige administratie was ook door een gebrek aan medewerking van de verdachte zeer lastig."

Voormalig prominent lid in 2012 opgepakt

S., die eerder als prominent lid van de inmiddels verboden motorclub werd gezien, werd in 2012 samen met een grote groep verdachten opgepakt. Ze werden verdacht van afpersing uit naam van de Hells Angels.

Uiteindelijk is S. vrijgesproken van afpersing en kreeg hij alleen zes maanden cel wegens witwassen. Deze ontnemingsvordering⁵ is een gevolg van de strafzaak.⁶

2.2 Strafbare feiten gepleegd door individuele leden

Het OM en de politie houden zich ook bezig met het opsporen van strafbare feiten gepleegd door individuele leden van OMG's. In 2019 zijn voor de vervolging van deze verdachte leden 389 rechtbankzaken en 153 kantonzaken ingeschreven door het OM. Respectievelijk was daarbij sprake van 266 en 108 unieke verdachten. In totaal was er sprake van 331 unieke verdachten, aangezien een aantal verdachten in zowel rechtbank- als kantonzaken voorkomt. Deze OMG-leden houden zich bezig met meerdere vormen van criminaliteit en komen dan ook meerdere keren in aanraking met justitie.

In de volgende tabel is een overzicht opgenomen van de strafbare feiten gepleegd door individuele leden. Een zaak kan in meerdere delictsoorten voorkomen. Hierdoor komt het totaal uit de tabel niet overeen met de hiervoor genoemde cijfers (389 rechtbankzaken en 153 kantonzaken).

Delictsoort	rechtbank zaken	kanton zaken	TOTAAL
VERKEER	73	118	191
MISHANDELING	71		71
WAPENS	54		54
VERMOGEN	69		69
BEDREIGING	35		35
SOFTDRUGS	21		21
BELEDIGING	18		18
HARDDRUGS	34		34
VERNIELING BRANDSTICHTING	35		35
OPENLIJK GEWELD	19		19
AFPERSING	5		5
WEDERSPANNIGHEID	7		7
GEWELD	18		18
WITWASSEN	8		8
CRIMINELE ORGANISATIE	3		3
OVERIGE ⁷	9	35	44

De meest voorkomende delictsoorten onder individuele leden betreffen verkeersmisdrijven/verkeersovertredingen (191), geweld (incl. mishandeling en bedreiging) (124), vermogensdelicten en witwassen (77), drugs (55), wapens en munitie (54), openlijk geweld/vernieling/brandstichting (54) en belediging/wederspanning (25).

⁵ Dit ontnemingsbedrag is gekoppeld aan de strafzaak die in 2014 is afgedaan. Het bedrag zit nu niet opgeteld bij het bedrag van 2019. Het toegewezen ontnemingsbedrag van € 924.574,28 kan bij het ontnemingsresultaat over 2019 worden opgeteld.

⁶ <https://www.nu.nl/binnenland/5984888/om-wil-bijna-miljoen-euro-afpakken-van-voormalig-lid-hells-angels.html?redirect=1>

⁷ De 35 kantonzaken gaan onder andere over plaatselijke verordeningen (8), zwartrijden (5), belemmering identificatie (5), valse naam (4), Afvalstoffenverordening (1) en Regeling voertuigen (1).

De 9 rechtbankzaken gaan over een veelheid aan delicten die niet onder een andere categorie zijn onder te brengen. Voorbeelden zijn valsheid in geschrifte (2), oplichting (2), identiteitsfraude (1), poging tot zware mishandeling (1), belemmering onderzoek (1), Afvalstoffenverordening (1) en Wet bodembescherming (1).

Samenvattend laten de cijfers ten opzichte van 2018 in veel categorieën een lichte stijging zien, zoals in de categorieën verkeersmisdrijven/verkeersovertredingen (189/191), geweld (122/124), vermogensdelicten en witwassen (60/77), wapens (53/54), openlijk geweld/vernietiging/brandstichting (42/54). Er is sprake van een kleine daling in de categorieën drugs (56/55) en belediging/wederspanning (38/25).

Van de 331 verdachten zijn er 127 van Satudarah MC, 87 van No Surrender MC, 40 van Caloh Wagoh Main Triad MC, 27 van Hardliners MC, 15 van Trailer Trash MC, 19 van Hells Angels MC, 7 van Bandidos MC en 6 van Red Devils MC.

In 2019 zijn in de categorie strafbare feiten gepleegd door individuele leden 554 zaken in eerste aanleg afgedaan, waarvan in 344 gevallen met een sanctie. Een score van 62 procent. Ten opzichte van 2018 is het aantal zaken dat is afgedaan met een kleine honderd toegenomen (464/554). Eenzelfde nominale stijging is te zien bij het aantal zaken afgedaan met een sanctie (240/344). De opbouw van de sancties en waarom in bepaalde gevallen geen sanctie is opgelegd, is terug te zien in onderstaand overzicht:

Sanctie	344	<i>62%</i>
Strafoplegging en/of – maatregel	279	
OM-straftbeslissing	47	
Transactie	5	
Voorwaardelijk sepot	8	
Schuldigverklaring zonder straf	5	
Geen sanctie	210	<i>38%</i>
Onvoorwaardelijk sepot	149	
Vrijspraak	38	
Ontslag van rechtsvervolging	0	
O.M. niet ontvankelijk	2	
Overige afdoeningen	21	
TOTAAL	554	

Sanctie	Aantal	Totaal	Onvoorwaardelijk
Vrijheidsstraffen	134	50,8 jaar	41,3 jaar
Taakstraffen	86	6.415 uren	6.415 uren
Geldsom (boetes en transacties)	127	€ 64.225	€ 58.630

Van de sancties die zijn opgelegd betreffen het in 134 gevallen vrijheidsstraffen (totaal 50,8 jaar, waarvan 41,3 jaar onvoorwaardelijk), 86 taakstraffen (totaal 6415 uren) en 127 geldboetes of transacties (totaal € 64.225, waarvan € 58.630 onvoorwaardelijk). Met name het aantal vrijheidsstraffen is fors hoger dan in 2018.

Bij de zaken waarin geen sanctie is opgelegd, is sprake van een relatief hoog aantal sepots. Er wordt dan niet overgegaan tot vervolging omdat daar in de meeste gevallen dan onvoldoende bewijs voor is. Eén van de voornaamste redenen hiervoor is het reeds eerder genoemde kenmerk van de gesloten cultuur binnen de OMG's (zwijgplicht, angst om te verklaren, risico om uit de club gezet te worden, afscherming, et cetera). Dit is een complicerende factor bij het vergaren van het bewijs in een strafzaak.

Naast bovenstaande cijfers zijn in 2019 meer strafzaken tegen individuele leden afgedaan. Dat betreffen zaken die al vóór 2019 zijn ingezonden (en dus in de rapportage van 2018 zijn opgenomen als ingestroomde zaken, maar waarvan nog geen afdoening bekend was). Daarnaast is een deel van de zaken die eind 2018 zijn ingestroomd, nog in behandeling en niet afgedaan. Deze komen terug in de verantwoording over 2020.

2.3 Het verbieden van criminele clubs

2.3.1 Ontwikkelingen procedures civielrechtelijke verboden

Het OM is in het algemeen terughoudend in het gebruik van zijn bevoegdheid om een verbod van rechtspersonen te vragen. Het recht van vereniging is een belangrijk grondrecht dat alleen in uiterste gevallen beperkt mag worden. Soms is een verbod echter noodzakelijk. Het bestaan van criminele verenigingen of verenigingen die als (vrijwel) enig doel hebben het plegen of ondersteunen van criminele activiteiten, of activiteiten die strijdig zijn met de openbare orde, is onverenigbaar met de inrichting van de Nederlandse rechtstaat.

Het strafrecht biedt veelal afdoende middelen om een aanpak effectief te maken, maar bij dit soort verenigingen is een strafrechtelijke interventie alleen onvoldoende. Het tast het bestaansrecht van de vereniging in civielrechtelijke zin niet aan en de verenigingen kunnen dus voortbestaan en doorgaan met de maatschappelijk ongewenste activiteiten.

Ook de bestuurlijke aanpak tast het bestaansrecht van die verenigingen niet aan. Daarom is het noodzakelijk dat binnen de integrale aanpak ook de weg van het civiele recht is bewandeld, zodat de juridische bodem onder deze verenigingen wordt weggehaald.

Sinds het OM in november 2016 het eerste verzoekschrift tot verboden verklaren van een OMG indiende, zijn er ten aanzien van deze doelgroep veel vervolgstappen gezet. Na de verbodenverklaring van Bandidos MC (eind 2017), Catervarius Brotherhood (begin 2018), Satudarah MC (juni 2018), zijn op respectievelijk 29 mei 2019 en 7 juni 2019 ook Hells Angels MC en No Surrender MC verboden.

Motorclub Hells Angels verboden in Nederland

Hells Angels Motorcycle Club Holland is in strijd met de openbare orde en wordt ontbonden en verboden. Dat heeft de rechtbank Midden-Nederland vandaag beslist in een civiele procedure tussen het Openbaar Ministerie en de Hells Angels. Ook de wereldwijde organisatie van Hells Angels mag niet actief zijn in Nederland.

Organisatie

Het Openbaar Ministerie had om het verbod en de ontbinding van de Nederlandse afdeling van de motorclub gevraagd. Om tot een beslissing te komen moet eerst de vraag worden beantwoord of de Hells Angels een organisatie is. De rechtbank oordeelt dat dit het geval is. Zo bestaan er zogenoemde 'Worldrules' en zijn er Worldmeetings. The Worldmeeting heeft de zeggenschap over alles wat de Hells Angels en hun charters raakt. Zo kunnen op de Worldmeetings alle beslissingen die op lager niveau zijn genomen worden teruggedraaid. Overtreding van de regels kan leiden tot een boete of verwijdering. Regels of aanpassingen van de huidige regels kunnen ingediend worden op regionaal, nationaal en mondiaal niveau. De organisatie treedt naar buiten onder de naam Hells Angels in combinatie met een geografische naam. Dit komt ook tot uiting in de kleding en patches en websites.

Ernstig geweld

De organisatie Hells Angels is een gevaar voor de openbare orde, zo oordeelt de rechtbank. De Hells Angels zien zichzelf als een 1%-club, een club van outlaws. Een club waar een cultuur van wetteloosheid heerst en overheidsgezag buiten de deur wordt gehouden. Er zijn verschillende patches die uitgereikt worden aan leden die (ernstig) geweld plegen. Ook zijn er fondsen voor leden die in de gevangenis zitten of vervolgd worden. Hells Angels profileren zich als de grootste en machtigste motorclub. Zij vinden dat andere clubs naar hen moeten luisteren, met langdurige conflicten tot gevolg. Dit gaat gepaard met een reeks aan ernstige incidenten, zoals een levensgevaarlijke brand in een café in Kerkrade en een massale vecht- en schietpartij in een hotel in Rotterdam. Uit de inhoud van de incidenten komt een beeld naar voren van ernstig geweld door en tegen de Hells Angels.

Noodzakelijk

Het geweld is structureel en komt voort uit de cultuur die binnen de motorclub heerst. De rechtbank vindt het verbod daarom noodzakelijk om de samenleving te beschermen. De Hells Angels zijn als individuele leden onderdeel van een organisatie die in strijd is met de openbare orde. Het verbod

houdt in dat zij vanaf vandaag niet in die hoedanigheid in Nederland mogen zijn. Het is aan het Openbaar Ministerie om te bepalen hoe zij hiertegen willen optreden.⁸

Rechtbank verbiedt Motorclub No Surrender

No Surrender Motorcycle Club (No Surrender) is in strijd met de openbare orde en wordt verboden en ontbonden. Dat heeft de rechtbank Noord-Nederland vandaag beslist in een civiele procedure tussen het Openbaar Ministerie en No Surrender.

Standpunt Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie (OM) had om het verbod en de ontbinding van de motorclub gevraagd. Dit omdat volgens het OM de gedragingen van No Surrender in strijd zijn met de Nederlandse openbare orde. Het OM stelde zich daarnaast op het standpunt dat de chapters en de brotherhoods onderdeel uitmaken van de overkoepelende vereniging No Surrender en dat deze dus ook verboden moeten worden.

Standpunt No Surrender

Volgens No Surrender zijn de chapters en de brotherhoods geen onderdeel van de vereniging No Surrender, maar zelfstandig opererende motorclubs. Strafbare feiten van individuele leden van chapters of brotherhoods kunnen daarom niet toegerekend worden aan No Surrender. Dat betekent dat No Surrender niet verboden kan worden. No Surrender herkent zich niet in het door het OM geschetste beeld.

De vereniging No Surrender

De rechtbank moest eerst de vraag beantwoorden of No Surrender een vereniging is. Dat is het geval. No Surrender is een organisatie die als eenheid naar buiten treedt, een bestuur (national board) heeft en andere organen, leden, vergaderingen, een administratie, contributie en interne regels. Er is een strikte hiërarchie. Door die eenheid naar buiten toe en die hiërarchie, vormen de chapters en de brotherhoods geen zelfstandige clubs maar vallen deze onder No Surrender. Een verbod treft dus ook de chapters en de brotherhoods, aldus de rechtbank.

Gevaar voor openbare orde

No Surrender is een gevaar voor de openbare orde, zo oordeelt de rechtbank verder. Het OM heeft zijn verzoek met zeer veel documentatie van strafrechtelijke onderzoeken, getuigenverklaringen en getapte (telefoon-)gesprekken onderbouwd. Daaruit blijkt dat een groot aantal leden van No Surrender structureel betrokken is (geweest) bij talrijke ernstige strafbare feiten. De cultuur en de structuur van No Surrender stimuleren en faciliteren dit. Het gaat in veel gevallen om misdrijven waarvan derden het slachtoffer zijn. Er is sprake van intimidatie, openlijke geweldpleging en afpersing. Van een vecht- of schietpartij in een woonwijk of uitgaanscentrum zijn veel omstanders getuige en lopen even zovelen het risico om onbedoeld slachtoffer te worden. Er is sprake van ongeoorloofd wapenbezit en van handel in wapens en verdovende middelen. Er heerst een cultuur van wetteloosheid en overheidsgezag wordt buiten de deur gehouden. Strafrechtelijk optreden wordt bemoeilijkt omdat zowel leden van No Surrender, slachtoffers, als getuigen van misdrijven zich uit angst niet vrij voelen om tegenover de politie verklaringen af te leggen. Ook zijn er fondsen voor leden die in de gevangenis zitten of vervolgd worden. De rechtbank oordeelt dat deze feiten toegerekend kunnen worden aan de overkoepelende vereniging No Surrender.

Verbod noodzakelijk

Het geweld heeft een dermate ernstig en structureel karakter dat de samenleving erdoor in gevaar komt. Daarom moet de vereniging verboden worden ter bescherming van de rechten en vrijheden van anderen. Het gevolg hiervan is dat No Surrender ophoudt te bestaan en dat aan alles wat met het uiterlijk vertoon van No Surrender verband houdt, zoals de naam, logo's en spreuken een einde komt. Het vermogen van de vereniging wordt geliquideerd.⁹

⁸<https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Rechtbanken/Rechtbank-Midden-Nederland/Nieuws/Paginas/Motorclub-Hells-Angels-verboden-in-Nederland.aspx>

⁹<https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Rechtbanken/Rechtbank-Noord-Nederland/Nieuws/Paginas/Rechtbank-verbiedt-Motorclub-No-Surrender.aspx>

Zowel Hells Angels MC als No Surrender MC zijn in hoger beroep gegaan tegen de door de rechtbanken uitgesproken verboden. De behandeling van deze zaken door de gerechtshoven zal in 2020 plaatsvinden.

Het gerechtshof Den Haag heeft op 18 juni 2019 uitspraak gedaan in het hoger beroep dat was ingesteld tegen het verbod op Satudarah MC.

Gerechtshof Den Haag verbiedt Satudarah

De motorclub Satudarah blijft verboden. Dat heeft het gerechtshof Den Haag vandaag in hoger beroep beslist. Daarmee komt het hof tot dezelfde conclusie als de rechtbank eerder kwam.

De rechter kan op grond van het Burgerlijk Wetboek een rechtspersoon, zoals een club of vereniging, waarvan de werkzaamheid in strijd is met de openbare orde verbieden en ontbonden verklaren. Dit kan slechts in uitzonderlijke gevallen gebeuren, omdat zowel de Grondwet, het Europees Verdrag voor de rechten van de mens als het Handvest van Grondrechten van de Europese Unie het recht op vereniging beschermen.

Satudarah is een motorclub die in 1990 is opgericht. Satudarah kent zogenaamde chapters en drie 'supportclubs'. Leden van Satudarah zijn betrokken geweest bij en veroordeeld voor onder meer mishandeling, medeplegen van poging tot moord, doodslag, poging tot zware mishandeling, Opiumwet-delicten en wapenbezit. Die betrokkenheid is in strijd met de openbare orde. Het bestuur van Satudarah heeft op verschillende momenten zelf leiding gegeven aan strafbaar handelen van de leden. Binnen Satudarah bestaat een hiërarchische structuur met eigen normen en regels waaraan de geldende wetten en de belangen van derden onderschikt zijn gemaakt. Die cultuur, waarbij geweld wordt aangemoedigd en het plegen van strafbare feiten wordt gestimuleerd en gerespecteerd, kan ontwrichtend werken voor de samenleving als geheel. Het strafrechtelijk optreden tegen individuele leden van Satudarah heeft er niet toe geleid dat het handelen van Satudarah is geëindigd. Om die reden heeft het hof geoordeeld dat het noodzakelijk is dat Satudarah wordt verboden en ontbonden verklaard. Dit verbod treft ook alle chapters van Satudarah.

Ook de supportclubs Saudarah en Supportcrew 999 zijn verboden en ontbonden verklaard vanwege hun nauwe verbondenheid met Satudarah. Yellow Snakes heeft een meer zelfstandige positie en wordt niet door dit verbod getroffen. Het staat niet vast dat Yellow Snakes door Satudarah is opgericht. Anders dan de leden van andere supportclubs bepalen de leden van Yellow Snakes zelf of zij deelnemen aan 'sociale activiteiten' die door Satudarah worden geregistreerd. Het is ook niet vast komen te staan dat er contributie aan Satudarah wordt betaald.

Het oordeel van het gerechtshof betekent dat het door de rechtbank uitgesproken verbod en de ontbonden verklaring van Satudarah, Saudarah en Supportcrew 999 in stand blijft. De rechtbank had al een vereffenaar benoemd die het vermogen moet vereffenen.¹⁰

De uitspraken zijn zonder uitzondering glashelder over de structurele ontwrichtende werkzaamheid van de organisaties, het gevaar voor de openbare orde en de noodzaak van een verbod. In de uitspraken zijn wisselende standpunten ten aanzien van de uitvoerbaarheid bij voorraad van de ontbinding en/of het verbod zichtbaar.

2.3.2 Handhaving en effect van de civielrechtelijke verboden

Tegen de voortzetting van een verboden organisatie kan pas strafrechtelijk worden opgetreden zodra er een onherroepelijke uitspraak is. Dat is het geval bij de brotherhood Catervarius. Deze brotherhood is niet meer gezien na de uitspraak en er is (nog) geen aanleiding geweest om strafrechtelijk op te treden.

Zolang een uitspraak tot verboden verklaring van een organisatie nog niet onherroepelijk is, is de voortzetting van de werkzaamheid van deze organisatie weliswaar nog niet strafbaar op grond van artikel 140 lid 2 Wetboek van Strafrecht, maar kan er wel op andere manieren handhavend worden opgetreden. Dit kan in het kader van het handhaven van de openbare orde op grond van de Politiewet, de Gemeentewet of de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van een gemeente.

¹⁰<https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Gerechtshoven/Gerechtshof-Den-Haag/Nieuws/Paginas/Gerechtshof-Den-Haag-verbiedt-Satudarah.aspx>

Ten behoeve van het handhaven op grond van de APV, hebben in 2019 enkele tientallen gemeenten deze APV aangepast. Aan de APV is een artikel toegevoegd. Hierin staat dat het verboden is om op openbare plaatsen of in publieke gebouwen 'uiterlijke kenmerken' te tonen en/of te dragen van verboden organisaties.

Er is een aantal voorbeelden van effectieve handhavingsacties op basis van de civiele verboden. Er zijn clublocaties gesloten (zie hoofdstuk 4). Daarnaast zien we steeds vaker dat er daadwerkelijk wordt opgetreden tegen het dragen van uiterlijke kenmerken in de openbare ruimte. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de bevoegdheden op grond van de (gewijzigde) APV of artikel 172 lid 3 van de Gemeentewet.

Verscheidene keren zijn colors van een verboden club in beslag genomen die zich in de openbare ruimte met deze uiterlijke kenmerken van de verboden club vertoonden.

Een concreet voorbeeld vond plaats tijdens de United Bikers Run 2019 (een demonstratie van motorrijders tegen, wat zij noemen, bikerdiscriminatie). De politie in Den Haag heeft de motorrijders gewaarschuwd dat kleding van verboden clubs door de politie niet zou worden getolereerd. Dat was te lezen op een groot mobiel matrixbord (zie de afbeelding hiernaast). De mensen die toch verschenen in kleding van verboden clubs werd gevraagd die te bedekken of iets anders aan te doen. Dit is in goede orde verlopen.

Nog niet in alle situaties wordt handhavend opgetreden tegen de verboden clubs. Deze handelingsverlegenheid is enerzijds nog steeds te verklaren door het feit dat de inzet van het handhavingsinstrumentarium met dit doel nog relatief onbekend is en in het verleden nauwelijks is toegepast. Anderzijds bestaat er soms terughoudendheid om te handelen, omdat het in bepaalde situaties van belang kan zijn escalatie te voorkomen. Vanuit de integrale aanpak is ook in 2019 fors geïnvesteerd in de communicatie rondom de handhavingsmogelijkheden en het creëren van praktijkvoorbeelden voor handelingsperspectief. Het LSO vraagt en verwacht van de partners in de integrale aanpak dat in 2020 stevig doorgepakkt gaat worden met dit handhavingsinstrumentarium.

Met een verbod lijken de elementen die de openbare orde aantasten derhalve aangepakt te kunnen worden. Dat kan nog beter als het civiel verbod onherroepelijk wordt, omdat dan ook strafrechtelijk kan worden opgetreden tegen leden die denken hun verboden club te kunnen voortzetten.

Met ingang van 24 april 2020 is dit het geval voor het civiel verbod op Bandidos Holland:

Verbod Bandidos Holland betekent niet ook een verbod van de lokale Nederlandse chapters

Lokale Nederlandse chapters vallen niet onder het verbod van Bandidos Motorcycle Club (BMC) Holland. Dat heeft de Hoge Raad vandaag geoordeeld. Bovendien heeft het OM niet aannemelijk gemaakt dat een wereldwijde Bandidos-organisatie bestaat.

De zaak

De zaak gaat over het verbieden van Bandidos Motorclubs. Het Openbaar Ministerie (OM) heeft in een civiele procedure bij de rechter twee verzoeken gedaan. Het eerste verzoek had betrekking op het verbieden en ontbinden van BMC Holland wegens handelen in strijd met de openbare orde. In het tweede verzoek heeft het OM de rechter verzocht te verklaren dat het doel of de werkzaamheid van de buitenlandse corporatie BMC Internationaal in strijd is met de openbare orde. Zo'n verklaring zou ertoe leiden dat degenen die betrokken zijn bij BMC Internationaal een strafbaar feit plegen. Een verbod of ontbinding van een buitenlandse corporatie is niet mogelijk.

Uitspraak gerechtshof

Het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden wees op 18 december 2018 het eerste verzoek van het OM toe. Het hof oordeelde kort gezegd dat BMC Holland een zelfstandige (informele) vereniging is waarbij sprake is van rivaliteit met andere motorclubs en waarbij geweld wordt toegepast, ook in de openbare ruimte. Ook krijgen leden die de club willen verlaten te maken met geweld en dreiging van geweld. De uitingen en gedragingen van BMC Holland, die plaatsvinden in deze sfeer en cultuur van geweld en dreiging van geweld, maken dat sprake is van een werkzaamheid in strijd met de openbare orde.

Het gerechtshof besliste dan ook BMC Holland te verbieden en te ontbinden. Het gevolg van de uitspraak was dat BMC Holland niet langer bestaat en dat het verboden is om lid te zijn van BMC Holland of om de werkzaamheid van BMC Holland voort te zetten. BMC Holland heeft zich daarbij neergelegd. De Hoge Raad hoefde dus niet over dit verbod te oordelen.

Volgens het hof heeft het verbod van BMC Holland geen betrekking op andere zelfstandige (lokale) Bandidos-motorclubs, de zogenoemde chapters, in Nederland.

Naar aanleiding van het verzoek van het OM te verklaren dat doel en werkzaamheid van BMC International in strijd zijn met de openbare orde, oordeelde het hof dat het OM niet aannemelijk heeft gemaakt dat er een wereldwijde BMC-organisatie bestaat. Hoewel over de hele wereld Bandidos-motorclubs bestaan en actief zijn, is volgens het hof niet komen vast te staan dat er sprake is van een wereldwijde Bandidos-organisatie die als een zelfstandige eenheid naar buiten optreedt. Om die reden wees het hof het tweede verzoek van het OM af.

Cassatie

Het OM was het hier niet mee eens en stelde beroep in cassatie in bij de Hoge Raad.

Uitspraak Hoge Raad

De Hoge Raad heeft vandaag over het tweede verzoek van het OM beslist dat het hof Arnhem-Leeuwarden heeft kunnen oordelen dat het OM niet aannemelijk heeft gemaakt dat er een wereldwijde BMC-organisatie bestaat. Daarom kon het hof niet verklaren dat het doel of de werkzaamheid van BMC Internationaal in strijd is met de openbare orde.

Ook blijft het oordeel van het hof in stand dat de lokale Nederlandse chapters van de Bandidos Motorcycle Club niet onder het verbod van Bandidos Holland vallen. De chapters zijn zelfstandige informele verenigingen en hebben dus rechtspersoonlijkheid. Het gevolg hiervan is dat het verbod van BMC Holland zich niet uitstrekt tot de lokale Nederlandse chapters. De wet bepaalt uitdrukkelijk dat 'een rechtspersoon waarvan de werkzaamheid in strijd is met de openbare orde' op verzoek van het OM verboden wordt verklaard en wordt ontbonden. Dit betekent volgens de Hoge Raad – ook in het licht van het grondrecht van vrijheid van vereniging – dat uitsluitend de rechtspersoon waartegen het verzoek van het OM gericht is, verboden kan worden en kan worden ontbonden. Toewijzing van een dergelijk verzoek heeft dus niet tot gevolg dat daarmee een andere rechtspersoon wordt verboden, ook niet als die andere rechtspersoon een afdeling is van de hoofdvereniging.

Dit betekent dat het OM ten aanzien van iedere afzonderlijke rechtspersoon die het wil laten verbieden, een verzoek tot verbodenverklaring moet doen.

De Hoge Raad volgt met zijn uitspraak niet het advies van de advocaat-generaal. Zijn advies hield in dat het verbod ook de Nederlandse chapters trof omdat die volgens hem geen zelfstandige rechtspersonen waren. Ook was hij van oordeel dat het hof niet goed had bekeken of een wereldwijde Bandidos-organisatie bestaat.¹¹

Het feit dat de Hoge Raad net als het hof heeft bepaald dat de afzonderlijke chapters niet onder het verbod vallen maakt - wat de partners in de landelijke aanpak betreft - voor de handhavingmogelijkheden geen verschil. De Hoge Raad overweegt dat "het een andere rechtspersoon – waaronder begrepen de afdeling die zelf als rechtspersoon moet worden aangemerkt – niet vrijstaat om de werkzaamheid van de verboden rechtspersoon voort te zetten."

2.3.3 Initiatiefwetsvoorstel bestuursrechtelijk verbod

De Afdeling advisering van de Raad van State heeft in 2019 haar advies vastgesteld ten aanzien van het initiatiefwetsvoorstel van de Tweede Kamerleden Kuiken, Van Toorenburg, Van Wijngaarden, Drost en Van der Staaij voor het bestuursrechtelijk verbieden van organisaties die een cultuur van wetteloosheid creëren, bevorderen of in stand houden (Wet bestuurlijk verbod ondermijnende organisaties). De initiatiefnemers hebben naar aanleiding van het advies het wetsvoorstel gewijzigd. In januari 2020 heeft in de Tweede Kamer de behandeling van de eerste termijn plaatsgevonden.

Met een bestuursrechtelijke verbodsmogelijkheid kunnen criminele motorbendes met onmiddellijke ingang worden verboden. Die onmiddellijke inwerkingtreding geldt niet bij een civielrechtelijk verbod,

¹¹<https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Hoge-Raad-der-Nederlanden/Nieuws/Paginas/Verbod-Bandidos-Holland-betekent-niet-ook-een-verbod-van-de-lokale-Nederlandse-chapters.aspx>

wat tot gevolg heeft dat er pas jaren na een uitspraak in eerste aanleg ook strafrechtelijk kan worden gehandhaafd. Beide verbodsmogelijkheden vragen uiteraard om een gedegen dossier.

Bij de partners van de integrale aanpak bestaat al lange tijd de wens tot het invoeren van de mogelijkheid van een bestuurlijk verbod met onmiddellijke rechtskracht. De dossieropbouw vraagt eenzelfde investering als bij een civiel verbod, maar er kan wel direct strafrechtelijk worden gehandhaafd. Het LSO benadrukt nogmaals dat de mogelijkheid tot een bestuursrechtelijk verbod zeer gewenst is en de aanpak van OMG's verder kan brengen.

In 2019 hebben de partners van de integrale aanpak, samen met het ministerie van Justitie en Veiligheid, eerste gesprekken gevoerd ten aanzien van het werkproces van dossieropbouw voor een mogelijk bestuursrechtelijk verbod.

3 Integraal afpakken

Misdaad mag ook voor leden van OMG's financieel niet lonen. Daarom is bestrijding van witwassen, het afpakken van crimineel verkregen inkomen en/of vermogen en een persoonsgerichte aanpak waar fiscale/financiële gelegenheden aan de orde zijn, een belangrijk onderdeel van de integrale aanpak.

Wanneer zichtbaar en met persaadacht (dure) spullen in beslag worden genomen, heeft dat direct een signaalwerking doordat het publiek ziet dat de overheid niet stil zit.

3.1 Fiscaalrechtelijke maatregelen

De Belastingdienst verantwoordt de resultaten van zijn bijdrage aan de integrale samenwerking in het kader van het samenwerkingsverband RIEC-LIEC op basis van de geïnde en/of verrekenende bedragen en op basis van de aanslagen waar geheel of gedeeltelijk beslag voor is gelegd. Het beslag dient tot extra zekerheid en kan gezien worden als potentieel inbare bedragen. Op deze wijze wordt een zo zuiver mogelijk beeld gegeven van de resultaten.

In 2019 heeft de Belastingdienst, ten aanzien van OMG's en OMG-leden, voor een bedrag van € 43.000 (2018: € 63.000) geïnd en/of verrekend.

Verder is er (geheel of gedeeltelijk) beslag gelegd voor een totaalbedrag van € 2.097.000 (2018: € 2.182.000) aan opgelegde aanslagen. We kunnen concluderen dat de trend (hoger bedrag aan aanslagen waar geheel of gedeeltelijk beslag voor is gelegd) die in 2018 is ingezet, aanhoudt.

Naast de projectmatige aanpak van de OMG's, bestaat er ook aandacht voor de doelgroep binnen andere administratiefrechtelijke onderzoeken zoals bij onderzoeken naar georganiseerde hennepcultuur.

De doelgroep kent voor de Belastingdienst specifieke kenmerken, te weten:

- Relatief veel leden ontvangen een uitkering of hebben geen fiscaal verantwoorde bron van inkomen. Een enkeling heeft een eigen onderneming;
- Slechts een klein deel heeft een belastingschuld;
- Inkomsten uit criminele activiteiten zijn lastig aantoonbaar en te kwantificeren, mede omdat de Belastingdienst vanuit zijn eigen bevoegdheden geen zicht heeft op de aard en omvang van de criminele activiteiten;
- De verhaalsmogelijkheden zijn over het algemeen gering, mede omdat er geen vermogensbestanddelen te relateren zijn aan het betreffende subject. De Belastingdienst is sterk afhankelijk van de informatie van de samenwerkende partners. Informatie van de politie kan helpen om zicht te krijgen op de verhaalsmogelijkheden. Om hierin de mogelijkheden te blijven benutten is het van groot belang om de integrale aanpak voort te zetten.

Bovenstaande opsomming heeft betrekking op zuiver fiscale gegevens. Deze specifieke kenmerken maken dat het lastig blijft om zicht te krijgen op de financiële wereld van OMG's en OMG-leden.

In verschillende regio's hebben de partners in RIEC-verband een zogenoemde persoonsgerichte aanpak (PGA) ontwikkeld. Door clusters OMG-leden te selecteren en deze te scannen op specifieke aanknopingspunten voor een integrale aanpak, wordt getracht om voor alle OMG-leden passende interventies uit te voeren. Dit om, met effectieve, efficiënte en persoonsgerichte interventies, het OMG-lidmaatschap (indirect) te ontmoedigen. De interventies zijn gebaseerd op reeds beschikbare informatie. Het RIEC organiseert dit proces door informatie op te vragen, te koppelen, te analyseren en indicaties tot interveniëren uit te brengen. Daarnaast bewaakt het RIEC het proces door de partners te betrekken en van terugkoppeling te voorzien. De informatie wordt verwoord in een interventie-advies. In dit advies worden de mogelijke maatregelen per OMG-lid uiteengezet. De interventies zijn het resultaat van het PGA-traject en komen voort uit informatie aangeleverd door de convenantpartners en vallen onder het handhavingssknelpunt OMG. Een dergelijke aanpak wordt ook wel "wasstraat" genoemd.

Ook in 2019 zijn er verschillende "wasstraten" geweest. De rol van de Belastingdienst bij de wasstraten en de verdere aanpak, is onder andere het verstrekken van de beschikbare informatie, het uitdoen van vragenbrieven in het kader van de inkomstenbelasting, het doen van waarnemingen

ter plaatse (WTP's)¹², het instellen van een bedrijfsbezoek of een boekenonderzoek. Ten slotte heeft ook de invordering een belangrijke rol als er sprake is van een belastingschuld. Lopende onderzoeken worden soms beïnvloed door de ontwikkelingen rond het civiele verbod. Indien dit speelt wordt vaak voorrang gegeven aan het opstarten van een invorderingstraject bij betrokken belastingschuldigen.

In 2019 is de directie Datafundament & Analyse van de Belastingdienst gestart met een analyse op de fiscale/financiële informatie. De verwachting is dat deze analyse in 2020 zal leiden tot een aantal signalen die mogelijk kunnen leiden tot een integrale interventie in RIEC-LIEC-verband.

Onderstaande beschrijvingen zijn voorbeelden van casussen die in 2019 zijn opgepakt. Ze illustreren de persoonsgerichte aanpak:

Casus Abdera

Naar aanleiding van een signaal over een nieuw opgerichte OMG is een casus opgestart. Informatie uit open bronnen, MMA meldingen en politiesystemen gaf het beeld dat er sprake was van een club die voornamelijk uit woonwagenbewoners en ex-No Surrenderleden bestond. Ook ontstond hieruit het vermoeden dat de club faciliterend was aan de handel in verdovende middelen.

Door de politie zijn de leden in kaart gebracht en aan de hand van analyses van de diverse partners zijn er vijf subjecten geselecteerd. Uit alle informatie bleek een brede aanpak nodig te zijn. Er kwam zicht op nieuwe OMG's, een Harley Davidson-vereniging en nieuwe locaties en subjecten.

Naar aanleiding van de informatie zijn de integrale partners akkoord gegaan met het opstarten van een strafrechtelijk onderzoek naar twee OMG-leden.

De casus is integraal opgepakt en kent dan ook integrale successen:

Strafrechtelijk

- *Aanhouding van vier OMG-leden;*
- *Verschillende auto's in beslag genomen (ontneming/witwassen/verbeurdverklaring);*
- *Nieuwe Harley Davidson in beslag genomen;*
- *Geldbedragen ontnomen;*
- *300 gram hennep in woning;*
- *Grote hoeveelheid cocaïne, MDMA en Kamagra bij aanhouding.*

Bestuurlijk

- *Drie clublocaties zijn opgeheven;*
- *Bestuurlijke waarschuwing met betrekking tot een handelshoeveelheid softdrugs in woning;*
- *Aantoonbare preventie van OMG-gerelateerde activiteiten in de horeca door het voeren van stopgesprekken;*
- *Ommekeer in uitingen en gedrag van de Harley Davidson-vereniging. Banden verbroken met OMG's.*

Belastingdienst

- *Gerichte deurwaardersinzet op openstaande vorderingen. Niet alleen bij de hoofdsjecten maar ook bij alle andere leden van de betreffende OMG. Na bezoek van de deurwaarders hebben alle belastingschuldigen contact opgenomen voor het treffen van eventuele regelingen en diverse schulden zijn betaald;*
- *Beslag op een motorfiets, auto en aanhangwagen;*
- *Openstaande schulden geïnd t.b.v. € 14.544.*

De casus heeft ook verschillende indirecte resultaten opgeleverd. De Belastingdienst heeft, op basis van de gegevens van het strafrechtelijk onderzoek, nog enkele navorderingsaanslagen opgelegd. Daarnaast heeft restinformatie van het strafrechtelijk onderzoek geleid tot de opstart van een nieuwe RIEC-casus. Het hoofdsject is een van de OMG-leden.

Na het aantreffen van afval van synthetische drugs wordt een mogelijk nieuw strafrechtelijk onderzoek opgestart. Ook zijn de afnemers in beeld en heeft grootschalig optreden van de overheid tegen OMG's een signaal naar de samenleving afgegeven.

¹² Een waarneming ter plaatse. De Belastingdienst brengt dan een bezoek aan een bedrijf om inzicht te krijgen in de dagelijkse gang van zaken. De verzamelde gegevens kunnen gebruikt worden bij het controleren van aangifte(n).

Casus X.

Inleiding

X. zou de rechterhand zijn van de oprichter van een OMG. X. is vaak te vinden in de horeca en is open over zijn OMG-lidmaatschap, zijn handel in verdovende middelen en de interesse om een horecabedrijf over te nemen. Hij laat zien over forse hoeveelheden contant geld te beschikken, rijdt in een witte sportauto en bezit een motor. Hij parkeert waar dat niet is toegestaan en gaat altijd met veel drank op achter het stuur zitten.

Deze casus is ingebracht door de gemeente en vervolgens door de integrale stuurgroep als integrale RIEC-casus geaccepteerd. Het doel van de casus is om de onaantastbaarheid van X. in het bijzonder en de OMG in het algemeen maximaal te verstoren en te laten zien dat ondermijnd gedrag niet getolereerd wordt.

Binnen deze casus zijn verschillende interventies uitgevoerd door de partners uit de integrale aanpak:

Politie

Diverse aanhoudingen (o.a. in verband met het afpersen van een makelaar), staande houding (i.v.m. rijden zonder geldig rijbewijs). Stopgesprek gevoerd met de verhuurder van een pand. Witwasonderzoek naar de aanschaf van een boot. Toezicht tijdens bezoeken aan X.

Openbaar Ministerie

Diverse onherroepelijke vonnissen, diverse openstaande zaken betreffende overtredingen en misdrijven. X. heeft een gevangenisstraf van negen jaar open staan in België. Door middel van een wetswijziging (maart 2019) is het ook mogelijk om hem hiervoor in Nederland aan te houden.

Gemeente

Bestuurlijke controle op het bedrijfspand waar diverse ondernemingen van X. zijn gevestigd. Toepassen van cameratoezicht in een uitgaansgebied waar X. regelmatig verschijnt. Oriëntatie ten behoeve van mogelijk gebiedsverbod voor X. in betreffende uitgaansgebied.

Belastingdienst

- *Het BPM¹³ team heeft een onderzoek ingesteld naar aanleiding van het gebruik van groene handelaarskentekenplaten door X.*
- *In een andere RIEC-casus blijkt X. ook naar voren te komen, maar hij maakt geen onderdeel uit van het onderzoek: de Belastingdienst gaat een derdenonderzoek¹⁴ instellen bij een autoverhuurbedrijf, omdat er vermoedens zijn dat X. daar jaarlijks tussen de € 40.000 en € 50.000 contant afrekent.*
- *Een bedrag dat de politie nog aan X. moest teruggeven (bij visitatie aangetroffen) is verrekend met de openstaande belastingschuld.*
- *In verband met valsheid in geschrifte wordt de boekhouder van X. ook onderwerp van (strafrechtelijk) onderzoek.*
- *Er is derdenbeslag (op de in beslag genomen boot) onder de staat gelegd in verband met de openstaande belastingschuld van X.*
- *Naar aanleiding van opgerichte Bv's, is bij X. een bedrijfsbezoek afgelegd. X. stond ingeschreven op een adres in het buitenland. Het gesprek met X. geeft aanleiding om hem als binnenlands belastingplichtig aan te merken omdat niet is gebleken dat het economisch en sociale leven in het buitenland is. Dit betekent dat het wereldinkomen van X. in Nederland belast wordt.*
- *De gemeente heeft X. ambtshalve ingeschreven. Naar aanleiding van de inschrijving zijn aangiften inkomensheffing over de jaren 2016 en 2017 verzonden. Voor de jaren 2014 en 2015 zijn informatieformulieren (verzoek om inlichtingen inzake zijn inkomen en/of vermogen) verzonden.*
- *Naar aanleiding van het bedrijfsbezoek heeft de Belastingdienst voorlopige aanslagen opgelegd over de jaren 2017 en 2018.*

Actuele stand van zaken

X. zit momenteel gedetineerd in het buitenland. Hij zal minimaal een zestal jaren in detentie moeten blijven. X. is uit de motorclub gezet. Een poging om een nieuwe motorclub op te richten is niet gelukt.

¹³ Belasting Personenauto's en Motorrijwielen.

¹⁴ Dit betreft een onderzoek naar de administratie bij andere (rechts)personen, omdat de betrokken persoon mogelijk in die administratie voor komt. Voorbeelden zijn leveranciers of afnemers, overheidsinstellingen of branchegenoten.

3.2 Administratieplicht

In het kader van de integrale strategie OMG's heeft er op initiatief van de Belastingdienst een verkenning plaatsgevonden naar de mogelijkheid om verenigingen en stichtingen, gelieerd aan OMG's, administratieplichtig te stellen. Dit zou de mogelijkheid bieden om OMG's te verplichten inzicht te geven in hun administratie waaronder hun contributiegelden en ledenlijsten. Op deze manier zou een extra dimensie gegeven kunnen worden aan de integrale aanpak.

De Belastingdienst heeft uitgezocht of OMG's in zijn algemeenheid administratieplichtig gesteld kunnen worden. Hierbij dient onderscheid gemaakt te worden tussen OMG's die aangemerkt kunnen worden als een formele vereniging en OMG's die niet aangemerkt kunnen worden als een formele vereniging.

In het eerste geval is er altijd sprake van administratieplicht in de zin van artikel 52 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (hierna: AWR). Voor het geval geen sprake is van een formele vereniging dient een OMG te voldoen aan verschillende kenmerken om deze als administratieplichtige aan te kunnen merken.

In het kader van een pilot hebben de Belastingdienst, de FIOD en het OM onderzoek gedaan naar de vraag wat de mogelijkheden zijn als een OMG niet aan zijn verplichtingen als administratieplichtige voldoet¹⁵. Hierbij gaat het in de regel om het niet verstrekken van informatie die van belang kan zijn voor de belastingheffing van derden. Hierbij is met name gekeken naar de mogelijkheid om vervolging in te stellen voor het (opzettelijk) niet voldoen aan de verplichtingen genoemd in artikel 68 en 69 AWR. In de pilot is met name gekeken naar het effect van deze interventie in relatie tot de kosten die hiermee gemoeid zijn.

Bij een van de OMG's heeft de FIOD in 2018 een strafrechtelijk onderzoek ingesteld naar de aan een OMG gelieerde stichting. De rechter heeft in december 2018 uitspraak gedaan in de betreffende zaak. De bestuurder is bij verstek veroordeeld tot een geldboete van € 2.000.

De onderzoeken betreffende de administratieplicht zijn in 2019 geëvalueerd door de Belastingdienst en het OM. Op het moment van schrijven vindt tussen beide organisaties overleg plaats teneinde te bezien of de inzet van het instrument tot een duurzaam effect leidt. De conclusie die beide partijen trekken is dat het een zeer arbeidsintensief traject is gebleken, waarbij het bereikte effect beperkt is.

¹⁵ Bijvoorbeeld het niet voldoen aan de administratieplicht, de bewaarplicht, de medewerkingsplicht en de verplichtingen ten behoeve van de belastingheffing van derden.

4 Integere publieke ruimte

Symboliek, structuur, hiërarchie en locaties zijn bepalend voor het imago en de identiteit van OMG's. Daarmee wekken zij in de publieke ruimte de indruk van onaantastbaarheid. Door gerichte inzet van de samenwerkende overheidspartners wordt dit ondermijnende karakter ingeperkt.

De problematiek ten aanzien van de openbare orde is het afgelopen jaar afgenomen. OMG's laten zich minder zien in de openbare ruimte. Dat is een positief effect van de integrale aanpak van de afgelopen jaren. Het heeft echter ook zijn weerslag op de bestuurlijke handhaving. Ten opzichte van voorgaande jaren is deze afgenomen, aangezien er ten aanzien van de openbare orde minder reden lijkt om op te treden.

Dat OMG's minder aanwezig zijn in de openbare ruimte, betekent niet dat zij zich helemaal niet meer laten zien. Het uiterlijk vertoon hangt geregeld samen met een zogenoemd charmeoffensief. Bijvoorbeeld door het uitdelen van kerstpakketten of knuffels voor kinderen in het ziekenhuis proberen OMG's een positief imago bij het publiek te creëren.

4.1 Handhaven op clublocaties

De aanpak op clublocaties blijft hard nodig. De handhaving op clublocaties verloopt over het algemeen succesvol. In het algemeen geldt dat burgemeesters goed gebruik maken van de informatie van de partners in de integrale aanpak.

Begin 2019 waren er 46 clublocaties bekend bij de partners van de integrale aanpak. Dit betreft clublocaties van motorbendes die landelijk in beeld zijn.

Gedurende het jaar zijn er in totaal vijftien clublocaties gesloten. Dat betreffen naast locaties van clubs die landelijk in beeld zijn óók locaties van lokale of regionale supportclubs en brotherhoods die gelieerd zijn aan de OMG's die landelijk bekend zijn.

Met de huidige wetgeving en bestemmingsplannen van gemeenten zijn sommige clublocaties lastig aan te pakken. Dat er toch vijftien sluitingen zijn geweest, laat zien dat gemeenten scherp zijn op nieuwe clublocaties. Iets wat ook blijkt uit het aantal locaties dat is geweerd. In 2019 is het gemeenten in zes gevallen gelukt om vestiging van een clublocatie te voorkomen.

Eind 2019 waren er wederom 46 clublocaties van landelijk bekende OMG's in beeld. Ondanks het aantal sluitingen en geweerde locaties, lukt het OMG's dus nog altijd om nieuwe clublocaties te vestigen.

Sluitingen op basis van civiele verboden

Twee clubhuizen zijn op basis van de uitgesproken civiele verboden gesloten. Het betreft de clubhuizen in Heiloo (Hells Angels MC) en Hoorn (Satudarah MC). Beide burgemeesters gingen over tot sluiting in het belang van de openbare orde binnen de gemeente. De argumentatie uit de civiele uitspraken gebruikten zij daarbij als onderbouwing. Beide clubs dienden bij de rechter het verzoek in om de besluiten te schorsen. In beide gevallen heeft de voorzieningenrechter deze verzoeken niet ingewilligd en de sluitingen in stand gelaten.¹⁶ De bestuursrechter oordeelt in deze procedures dat enkel het civiel verbod voldoende grondslag biedt voor een (potentiële) verstoring van de openbare orde. De sluitingen zijn daarom rechtmatig.¹⁷

Sluiting terrein en pand motorclub in Heiloo

Alkmaar, 22 november 2019

De voorzieningenrechter van de rechtbank Noord-Holland heeft het verzoek afgewezen om het bevel van de burgemeester van Heiloo tot sluiting van het terrein en pand van de motorclub in die plaats te schorsen.

Rechter geeft burgemeester Hoorn gelijk: clubhuis 'Satudarah' blijft gesloten

¹⁶ In het geval van het clubhuis in Hoorn deed de voorzieningenrechter uitspraak op 21 januari 2020. De burgemeester nam het besluit tot sluiting echter in december 2019.

¹⁷ Casus Heiloo rechtbank Noord-Holland, 21 nov 2019, zaaknr. HAA 19/4979 ECLI:NL:RBNHO:2019:9623. Casus Hoorn rechtbank Noord-Holland, 21 jan 2020, zaaknr. HAA 19/5454.

Naast de vaste clublocaties zijn er ook veel (afdelingen van) OMG's die voor samenkomst gebruik maken van wisselende locaties. Dat kan gezien worden als een succes van de aanpak: als gevolg van de handhaving op clublocaties gaan OMG's op zoek naar alternatieven. Net als voorgaande jaren zijn vooral woonhuizen, bedrijfspanden en vergunde horeca in trek. De reacties van gemeenten zijn in deze gevallen snel en alert.

In 2019 zijn twee drank- en horecaverGUNningen ingetrokken of geweigerd. Ook zijn in een aantal gevallen vergunningen onder voorwaarden verstrekt en bij vijf aanvragen voor een vergunning is een Bibob-onderzoek ingezet. De vergunningen onder voorwaarden en Bibob-onderzoeken hangen in de meeste gevallen samen met een aanvrager die gelieerd is aan een OMG(-lid). Als dan toch een vergunning wordt verleend, zorgen de voorwaarden ervoor dat het niet mogelijk is OMG-bijeenkomsten te faciliteren.

Stopgesprekken zijn een effectief middel. Een stopgesprek is een gesprek tussen de burgemeester, de plaatselijke teamchef van de politie en een afvaardiging van de OMG die voornemens is een clublocatie te vestigen in de gemeente. Tijdens het gesprek wordt de betreffende OMG kenbaar gemaakt niet welkom te zijn en wordt aangegeven dat de gemeente vestiging op alle mogelijke manieren gaat proberen te voorkomen.

Behalve gesprekken met OMG's, voeren de partners ook stopgesprekken met (horeca)ondernemers. Zij zijn bijvoorbeeld voornemens om een bijeenkomst van een OMG te faciliteren of in hun gelegenheid worden geregeld OMG-leden gesignaleerd. De ondernemers worden bewust gemaakt van de (mogelijke) gevolgen van het toelaten van OMG's. Waar nodig bieden de partners uit de integrale aanpak deze ondernemers steun aan.

In 2019 zijn 26 stopgesprekken gevoerd in verband met de (mogelijke) vestiging van een clublocatie. In twee gevallen is daar ook een stopbrief aan toegevoegd. In veel gevallen wordt vestiging hiermee daadwerkelijk tegengegaan.

Om (de vestiging van) clublocaties tegen te gaan, zijn ook andere instrumenten ingezet. In 2019 gaat het om vijftien verschillende handhavingsacties. Voorbeelden zijn het opleggen van een last onder dwangsom, bestuursdwang en het uitvoeren van integrale en bestuurlijke controles. Aanleiding voor deze zaken zijn vaak overtreding van afspraken (voorwaarden uit vergunningen, het geldende bestemmingsplan) of de verstoring van de openbare orde.

In aantal lijkt de bestuurlijke inzet op clublocaties iets afgenomen. Er zijn minder horecaverGUNningen geweigerd of ingetrokken, minder stopgesprekken gevoerd en ook het aantal overige handhavingsacties is verminderd. Daar staat tegenover dat het aantal sluitingen van clublocaties nagenoeg gelijk is gebleven (vijftien in 2019 versus zestien in 2018) en dat er precies evenveel locaties zijn geweerd.

4.2 Handhaven op evenementen en ride outs

Door middel van het organiseren van evenementen en ride outs manifesteren OMG's zich graag in de openbare ruimte. Het laten zien van de eigen symbolen en machtsvertoon worden ingezet om de indruk van onaantastbaarheid en 'outlaw' zijn te benadrukken. Bijvoorbeeld door bij ride outs de verkeersregels te overtreden. Strenge handhaving van de regels voor deze evenementen en ride outs is daarom van groot belang.

In 2019 zijn er vijf vergunningen voor het organiseren van een evenement of ride out geweigerd of ingetrokken. In één geval is daarbij gebruik gemaakt van een Bibob-onderzoek.

Voor de organisatie van vier evenementen is wel een vergunning verstrekt, maar hier waren voorwaarden aan verboden. In de meeste gevallen betreft de voorwaarde dat er geen clubkleding ('colors') worden gedragen.

Ten aanzien van de ride outs geldt dat er drie van deze tochten zijn voorkomen.

Ook in het kader van evenementen en ride outs worden stopgesprekken gevoerd. In 2019 gebeurde dat dertien keer. In veel gevallen betrof het ondernemers die voornemens waren om (eenmalig) een feest of evenement van een OMG te faciliteren. In alle gevallen koos de ondernemer er vervolgens voor om de samenwerking met de OMG te stoppen. Hierdoor hebben evenementen ook geen doorgang kunnen vinden.

De bestuurlijke aanpak op evenementen en ride outs is ten opzichte van 2018 nagenoeg gelijk gebleven. Het enige opvallende verschil is dat er minder vergunningen onder voorwaarden zijn verstrekt (vier in 2019 versus dertien in 2018).

4.3 Overige bestuurlijke acties

Behalve de handhaving op clublocaties, evenementen en ride outs voeren burgemeesters ook andere bestuurlijke acties uit.

In 2019 hebben de burgemeesters drie noodbevelen opgesteld gelieerd aan OMG's. Deze noodbevelen zijn opgesteld om, binnen de eigen gemeentegrenzen, de openbare orde en veiligheid te handhaven. De noodbevelen hingen vooral samen met de clubs die civielrechtelijk verboden werden verklaard en een mogelijk grootschalige ride out van deze verboden motorclubs. In Echt-Susteren werd een noodbevel opgesteld naar aanleiding van een gevonden explosief bij de woning van een OMG-lid. Uiteindelijk bleek het in alle gevallen niet nodig om de opgestelde noodbevelen daadwerkelijk in te zetten. De verstoringen van de openbare orde bleven uit.

Ook hebben burgemeesters twee gebiedsverboden aan OMG-leden opgelegd. De gevallen deden zich voor in verschillende gemeenten, maar beide keren werd een gebiedsverbod opgelegd in verband met incidenten in de persoonlijke levenssfeer (bijvoorbeeld met betrekking tot stalking).

Daarnaast hebben gemeenten nog verschillende andere bestuurlijke maatregelen ingezet. Een voorbeeld is het instellen van cameratoezicht op een specifieke locatie binnen een gemeente. Ook worden integrale controles uitgevoerd waaraan meerdere afdelingen van de gemeente en andere organisaties meewerken. Daarbij wordt ook geregeld samengewerkt met de Omgevingsdienst en Inspectie SZW. De controles kunnen zich op veel aspecten richten; voorbeelden zijn het naleven van voorwaarden op vergunningen en adresonderzoek.

In verschillende regio's in Nederland hebben gemeenten de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) aangepast (zie ook hoofdstuk 2). Het doel van deze aanpassing is om uiterlijk vertoon van civiel verboden OMG's in de openbare ruimte te verbieden. Het LSO juicht deze initiatieven toe omdat in geval van een overtreding de politie dan direct kan optreden. Eind 2019 hadden ongeveer dertig gemeenten deze aanpassing gedaan. Momenteel zijn vele gemeenten bezig met een dergelijke aanpassing en deze volgen in 2020.

De cijfers van de overige bestuurlijke acties zijn vergelijkbaar met voorgaande jaren. De aanpassing van de APV's is een nieuwe ontwikkeling, die samenhangt met de ontwikkelingen en stand van zaken in de civiele verbodsdossiers.

4.4 Particuliere beveiligingsorganisaties

De integrale partners blijven aandacht houden voor OMG-leden die bij particuliere beveiligingsorganisaties werken. Deze werkzaamheden passen niet bij het verblijven in criminele (sub)structuren. De werkzaamheden van deze organisaties kunnen namelijk de rechten van burgers raken (zoals het doorzoeken van tassen of de beveiliging van horecagelegenheden).

Het aantal leden met een vergunning is vrijwel gelijk gebleven. In 2018 hadden 30 leden een vergunning. In 2019 was dit afgenomen tot 29 leden.

Om een vergunning in te trekken moet de korpschef per individueel geval aantonen dat de betrokkene zich bevindt in criminele kringen.

Begin 2017 heeft de korpschef een beslissing genomen om een vergunning in te trekken. Naar aanleiding van aangetekend bezwaar van de betrokkene heeft de korpschef deze beslissing in stand gehouden. Uiteindelijk, na een uitgebreid procesverloop, heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State begin 2020 uitspraak gedaan.

De Raad van State geeft hierover aan:

"De korpschef komt beoordelingsruimte toe bij de beoordeling of iemand voldoende betrouwbaar is in de zin van deze bepaling. Aan medewerkers in de beveiligingsbranche mogen, gelet op de aard van deze branche, hogere eisen worden gesteld dan aan medewerkers in willekeurige andere betrekkingen. Dit betekent dat de korpschef als beoordelingsmaatstaf mag hanteren dat de

*betrouwbaarheid en integriteit van beveiligingsmedewerkers boven iedere twijfel verheven dienen te zijn."*¹⁸

*"De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State ziet in hetgeen [appellant] heeft aangevoerd geen aanleiding om in dit geval tot een ander oordeel te komen voor zover het gaat om het begrip 'verkeren in criminele kringen' in voormelde paragraaf van de Beleidsregels. Het is duidelijk dat onder dit begrip in elk geval de situatie valt dat iemand, zoals de korpschef in dit geval over [appellant] stelt, deel uitmaakt van een groep personen waarvan een aanzienlijk deel strafrechtelijk is veroordeeld, een strafbeschikking heeft gekregen of een transactie is aangegaan. Daarbij hoeft de betrokkene, anders dan [persoon B] meent, geen kennis te dragen van die antecedenten. Er is mede daarom geen aanleiding om te oordelen dat de korpschef voor de uitleg van het begrip 'verkeren in criminele kringen' aan moest sluiten bij de jurisprudentie over het begrip criminele organisatie als bedoeld in artikel 140 van het Wetboek van Strafrecht."*¹⁹

Naar aanleiding van deze uitspraak is de vergunning van de betrokkene definitief ingetrokken. Mede in het licht van deze uitspraak en de civiele verboden wordt bestudeerd of er aanknopingspunten zijn om meer vergunningen in te trekken.

In 2019 heeft Dienst Justis geen vergunningen ingetrokken waarbij het OMG-lidmaatschap een rol heeft gespeeld. Dit houdt in dat er geen intrekkingen dan wel weigeringen op deze grond voor de aktes van opsporingsbevoegdheid voor boa's (buitengewoonopsporingsambtenaar) hebben plaatsgevonden. Ook voor vergunningen in het kader van de Wpbr (Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus) geldt dat in 2019 geen intrekkingen en/of weigeringen van toestemming en/of vergunning hebben plaatsgevonden op deze grond.

¹⁸ Raad van State (201903631/1/A3)

¹⁹ Raad van State (201903631/1/A3)

5 Weerbare overheid

Het lokaal bestuur speelt een belangrijke rol in de integrale aanpak van OMG's. Burgemeesters beschikken over een breed scala aan interventiemogelijkheden op het gebied van openbare orde en veiligheid. De RIEC's en het LIEC ondersteunen het lokaal bestuur in het bestuurlijk optreden tegen OMG's en de partners om de aanpak integraal vorm te geven en op te pakken.

5.1 Ondersteuning lokaal bestuur

De tien RIEC's ondersteunen het lokaal bestuur ten behoeve van de bestuurlijke aanpak van OMG's. Deze ondersteuning krijgt op verschillende manieren vorm. Factsheets, handreikingen, fenomeenanalyses, voorlichting en training zijn voorbeelden van instrumenten die hierbij worden ingezet. Daarnaast wordt ondersteuning geleverd bij concrete casuïstiek. Afhankelijk van de lokale en regionale situatie en het precieze vraagstuk krijgt de invulling van de ondersteuning vorm en inhoud. De RIEC's leveren zo veel mogelijk maatwerk in de ondersteuning. Zij zijn wel op de hoogte van elkaars *good practices*, zodat dit ook in andere regio's gemakkelijk kan worden toegepast. Daarnaast is het LIEC betrokken bij het Netwerk Weerbaar Bestuur van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Dit netwerk spant zich in voor een weerbaar bestuur waarin politieke ambtsdragers hun ambt veilig en integer uit kunnen oefenen. Dit netwerk is van toegevoegde waarde bij het ondersteunen van het lokaal bestuur.

Ten behoeve van de ondersteuning van het lokaal bestuur heeft in 2019 een landelijke burgemeestersbijeenkomst over OMG's plaatsgevonden. De actuele ontwikkelingen kwamen aan bod en vervolgens is vooral gesproken over de handhaving van de civiele verboden. Na een plenair gedeelte hebben verschillende rondetafelgesprekken plaatsgevonden, zodat de bestuurders ervaringen met elkaar konden uitwisselen.

De aanpassingen van de APV's kwamen eerder al aan de orde. In veel gevallen hebben gemeenten dit niet individueel opgepakt, maar is samenwerking gezocht tussen meerdere gemeenten in een regio of district. Hier zijn verscheidene voorbeelden van, bijvoorbeeld in Noord-Holland en Limburg. Bij het opstellen van de nieuwe APV-teksten is in alle gevallen een integrale werkgroep betrokken geweest, om tot voorstellen te komen die voor alle partners werkbaar zijn.

5.2 Ondersteuning integrale aanpak

Behalve de ondersteuning van het lokaal bestuur maakt de samenwerking binnen het RIEC-LIEC-convenant het mogelijk om een integrale aanpak te hanteren. Wet- en regelgeving maakt het mogelijk om binnen dit convenant informatie uit te wisselen tussen de verschillende partners.

De RIEC's organiseren ten behoeve van de informatie-uitwisseling en integrale aanpak zogenoemde casus overleggen. In een aantal gevallen zijn deze overleggen ook enkel ten behoeve van casussen in de OMG-problematiek. De actuele problematiek binnen de betreffende regio wordt tijdens deze overleggen met alle partners besproken. Het doel is om vervolgens met elkaar tot een aanpak te komen die het meest passend is voor de betreffende casus. Dit kan een strafrechtelijke, bestuursrechtelijke of fiscale aanpak zijn, of een combinatie hiervan.

De overleggen worden ingezet om te focussen op de persoonsgerichte aanpak van OMG-leden. Wanneer de situatie erom vraagt, worden de overleggen gemeente-overstijgend georganiseerd.

5.3 Bedreiging en intimidatie

De overheid tolereert geen bedreiging en/of intimidatie en treedt streng op waar dit aan de orde is. Het LSO vindt het van groot belang dat van bedreiging en intimidatie altijd aangifte wordt gedaan. Alleen dan kunnen passende maatregelen worden genomen en ontstaat een beter zicht op deze problematiek.

Het is niet mogelijk om exacte cijfers te geven omdat niet altijd aangifte wordt gedaan. Daardoor is het lastig om de omvang van het probleem in te schatten. Vermoedelijk is de omvang van het probleem groter dan bekend.

In 2019 is sprake geweest van verschillende vormen van bedreiging en intimidatie door OMG's. In tegenstelling tot vorig jaar, is nu een daling te zien van het aantal situaties dat wel is gemeld. Voorbeelden zijn intimidatie van overheidsfunctionarissen en mishandeling van een politieambtenaar. Vanwege de vertrouwelijkheid is het niet mogelijk om in deze rapportage precieze details op te nemen.

5.4 Leden van OMG's in overheidsdienst

Het aantal OMG-leden in overheidsdienst kent een zelfde aantal als in 2018 (52). Dit betekent niet dat er gedurende het jaar geen veranderingen zijn geweest. Omdat nieuwe leden in beeld komen, verandert ook de samenstelling van deze groep.

In onderstaande tabel is de verdeling per regio en type werkgever opgenomen.

Regio	OMG-leden in overheidsdienst	Waarvan Gemeente	Waarvan Defensie	Overig
Amsterdam-Amstelland	2	2	0	0
Den Haag	3	1	2	0
Limburg	1	0	1	0
Midden-Nederland	5	1	3	1
Noord-Holland	6	5	0	1
Noord-Nederland	6	3	3	0
Oost-Brabant	9	1	8	0
Oost-Nederland	9	0	6	3
Rotterdam	2	0	0	2
Zeeland – West-Brabant	9	1	8	0
Totaal	52	14	31	7

De categorie 'overig' betreft onder andere leden die werkzaam zijn voor bijvoorbeeld veiligheidsregio's, ambulancevoorziening en landelijke overheidsorganisaties (zoals ministeries).

Wanneer een overheidswerkgever kennisneemt van het feit dat een werknemer lid is van een OMG, volgt in de regel een gesprek waarin de onwenselijkheid van de combinatie besproken wordt. Wanneer een werknemer zijn OMG-lidmaatschap niet opzegt (en de contacten met de club verbreekt) kan bezien worden welke veiligheidsaspecten in het geding zijn en welke disciplinaire maatregelen kunnen worden genomen. Dat kan ontslag zijn, maar vaste jurisprudentie stelt daar eisen aan waar niet in alle gevallen aan voldaan is. Dat maakt het complex en niet in alle gevallen mogelijk om daadwerkelijk tot ontslag over te gaan.

In 2019 kwam in de media naar voren dat de Brandweer Amsterdam-Amstelland overging tot ontslag van een medewerker die lid was van de Hells Angels MC.

Amsterdamse brandweerman ontslagen vanwege lidmaatschap Hells Angels

*Voor het eerst is een Amsterdamse brandweerman ontslagen omdat hij lid is van een omstreden motorclub, de Hells Angels. Dat is volgens brandweercommandant Schaap onverenigbaar met een publieke functie. De Hells Angels zijn niet verboden in Nederland, maar er loopt wel een rechtszaak tegen ze. (...)*²⁰

De rechtbank Amsterdam-Amstelland heeft in mei 2020 uitspraak gedaan in de zaak tussen het betreffende lid van de Hells Angels MC en zijn werkgever. De rechter acht de zorgen van de werkgever (het ontstaan van belangenconflicten) niet onbegrijpelijk, maar deze zijn niet geconcretiseerd. De rechter heeft het ontslagbesluit vernietigd en bepaalde dat de werkgever een nieuw besluit moet nemen.²¹

Bovenstaande casus illustreert hoe complex het is om in degelijke gevallen over te gaan tot ontslag.

Ook bij Defensie wordt gewerkt aan het in beeld brengen van medewerkers die tevens lid zijn van een criminele motorbende.

Defensie wil af van leden criminele motorbendes

Defensie heeft enkele militairen laten weten dat hun verklaring omtrent gedrag wordt ingetrokken omdat ze betrokkenheid hebben met motorbendes als Satudarah of Hells Angels. De kans is groot dat dit tot hun ontslag leidt. (...)

*Volgens minister Bijleveld heeft "een redelijk aantal militairen" banden met dit soort motorbendes. "En dat verhoudt zich niet tot de vertrouwensfunctie die je hebt bij defensie". Ze zegt dat er met verschillende mensen op individueel niveau gesprekken worden gevoerd. (...)*²²

²⁰ <https://nos.nl/artikel/2285968-amsterdamse-brandweerman-ontslagen-vanwege-lidmaatschap-hells-angels.html>

²¹ Rechtbank Amsterdam, zaaknr. AMS 19/6115, ECLI:NL:RBAMS:2020:2715.

²² <https://nos.nl/artikel/2285780-defensie-wil-af-van-leden-criminele-motorbendes.html>

6 Internationale aanpak

De OMG-problematiek is grensoverschrijdend. Als gevolg van de civiele verboden verplaatsen Nederlandse OMG's zich naar locaties net over de grens. Elders in Europa, maar ook wereldwijd, zijn activiteiten van de Nederlandse motorbendes zichtbaar. Een internationale aanpak is van groot belang.

6.1 Benelux samenwerking

Naar aanleiding van het rapport *Tackling Crime Together*²³ ontstonden ideeën voor een Euregionaal Ontwikkel en Expertise Centrum (EURIEC). In 2018 werd een intentieverklaring getekend door de betrokken ministers. Het EURIEC moet zorgen voor een betere samenwerking en snellere informatie-uitwisseling op voornamelijk bestuurlijk niveau tussen België, Nederland en Noordrijn-Westfalen. De bestaande internationale samenwerking van politie en OM wordt zo aangevuld met de bestuurlijke aanpak. De samenwerking heeft niet alleen betrekking op de OMG-problematiek, maar houdt zich bezig met meer fenomenen van ondermijnende criminaliteit.

Sinds halverwege 2019 is het EURIEC operationeel. Er wordt inmiddels gewerkt aan verschillende casussen. Bij de partners is sprake van een toegenomen bewustzijn ten aanzien van het belang van een internationale aanpak.

In de drie betreffende landen wordt een netwerk opgebouwd. Daartoe hebben alle Nederlandse RIEC's een contactpersoon Internationaal aangewezen. Zij zijn namens de RIEC's het aanspreekpunt voor het EURIEC.

6.2 Bilaterale samenwerking

Bilateraal werken de partners uit de integrale aanpak intensief samen met de omliggende landen. Zo hebben medewerkers van de Nationale Politie een bijdrage geleverd aan controles tijdens de Eurorun van de Hells Angels MC in Londen. Daarnaast is samengewerkt tijdens grote controles bij een Bandidos-feest in Ulm. In 2019 hebben de Nederlandse en Belgische politie rond de grensstreek meerdere integrale controles en acties georganiseerd.

Naast de operationele samenwerking wordt in diverse gremia regelmatig afgestemd over de aanpak. De collega's van het Landeskriminalamt (LKA) in Duitsland sluiten periodiek aan bij het landelijke afstemmingsoverleg opsporing motorclubs in Nederland. Vanuit de portefeuille wordt de meerwaarde van samenwerking voor beide landen onderzocht. Eveneens wordt bekeken of meer landen kunnen aansluiten.

In de grensstreken wordt periodiek afgestemd in diverse gremia. Naast de bekende overlegvormen is in 2019 intensief contact geweest met Spanje en Scandinavische landen in verband met de activiteiten van een aantal Nederlandse motorbendes in die landen.

6.3 Kennisdeling

Vanuit het buitenland blijft er veel belangstelling voor de Nederlandse aanpak van OMG's en de civiele verboden. Kennis over de verboden is gedeeld met verschillende landen. In 2019 is er onder andere kennisuitwisseling geweest met het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, de Verenigde Staten en Australië. Daarnaast hebben het Landelijk Parket en de Nationale Politie kennis gedeeld op diverse congressen.

In mei heeft het civiele verbod goede aandacht gekregen tijdens een congres van Europol.

Met Duitsland is samenwerking gezocht door middel van presentaties bij landelijke congressen en kennisbijeenkomsten. Binnen een uitwisselingsprogramma hebben de Belgische en Nederlandse politie kennis en ervaring gedeeld. Tevens is medewerking verleend aan verschillende wetenschappelijke onderzoeken; onder andere een onderzoek naar interventiemethodes.

Kennis over Nederlandse OMG's is gedeeld met landen in Zuidoost-Azië en Australië. Deze OMG's zijn namelijk ook in deze landen actief.

²³ Dit rapport gaat in op de bestuurlijke aanpak van OMG's in de Euregio Maas-Rijn.

Bijlage: de integrale aanpak van OMG's

In 2012 is, mede op verzoek van de toenmalige minister van Veiligheid en Justitie, gestart met een landelijke integrale aanpak gericht op zogenoemde 'outlaw motorcycle gangs' (OMG's). Aanleiding hiervoor was de constatering dat een aantal motorclubs zichzelf boven de wet plaatsten en in toenemende mate betrokken waren bij criminele en ondermijnende activiteiten. Sindsdien werken partners afkomstig uit lokaal bestuur, politie, Openbaar Ministerie, Belastingdienst (waaronder FIOD) en Koninklijke Marechaussee samen in de Landelijke en Regionale Informatie en Expertise Centra (LIEC en RIEC's) aan een integrale aanpak van OMG's. De aanpak is multidisciplinair: strafrechtelijk, civielrechtelijk, fiscaal en bestuurlijk.

De aanpak van OMG's richt zich op criminele motorbendes en niet op gewone motorclubs voor wie motorrijden als hobby centraal staat en die evenzeer last hebben van OMG's.

Een outlaw motorcycle gang (hierna: OMG) is een hiërarchisch opgebouwde organisatie waarvan de leden (en andere daarmee verboden personen) hun club gebruiken als een kanaal en afscherming voor criminele en ondermijnende activiteiten met financieel of ander materieel voordeel als oogmerk. Motorrijden, broederschap en groepssymbolen zijn kenmerken voor de groepscultuur. Het gewenste imago en (dreiging met) geweld en verstoring van de openbare orde zijn onderdeel van de clubcultuur en worden ingezet om (interne en externe) doelen te bereiken. De OMG-structuur is een vrijplaats voor criminaliteit en norm overschrijdend gedrag, zowel door leden afzonderlijk als in groepsverband. De internationale netwerken en de besloten clubcultuur zijn uitermate geschikt om grensoverschrijdende misdaad te organiseren.

Het Landelijk Strategisch Overleg (LSO) is verantwoordelijk voor het vormgeven en aansturen van de integrale strategie inzake de aanpak van OMG's. Het centrale doel van deze strategie luidt als volgt:

Het beheersen van (internationale) OMG-problematiek door het terugdringen van het aantal leden, het tegengaan van de aanwas en het bestrijden van norm overschrijdend, ondermijnd en/of crimineel gedrag door (leden van) outlaw motorcycle gangs en hun supportclubs.

De strategie kent vijf aandachtsgebieden:

1. Ondermijning van criminele structuren
2. Integraal afpakken
3. Handhaven in de publieke ruimte
4. Weerbare overheid
5. Internationale aanpak

© 2020, Landelijk Informatie en Expertise Centrum (uitgegeven in eigen beheer). Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

E: info@liec.nl

T: 070 - 370 6370

P: Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

www.liec.nl